

Poštnina plačana pri
pošti 1317 Sodražica

Suhorobar

119/ XXI, julij – avgust 2019

Glasilo občine Sodražica

PSOGLAVSKI DNEVI 2019

Rokerski, športni, zaljubljeni, tradicionalni, poskočni

Ponovno »rock« Psoglavska noč s K-Rocksi.

L'bježen po šed'ršku drži do konca dni.

Krošnja, eden od naših simbolov suhorobarstva.

Tradicionalno Tamburaški orkester Sodražica v netradicionalni, prenovljeni zasedbi s pevskimi gosti.

Slavnostna govornika, župan Blaž Milavec in državni sekretar za malo gospodarstvo Franc Vesel.

Skupina narodnih noš Sodražica je vsako leto številčnejša.

Sedžanke kot vsako leto nepogrešljive v povorki, pri streži in ob svoji stojnici z različnimi vrstami štrukljev.

Izdelovalci domačih obrti od blizu.

DU Sodražica nepogrešljive v povorki, pri pripravi vsakoletne razstave ter z Olgo in Milko na odru.

VSEBINA

- 4 ŽUPANOVA STRAN**
V kaj je vredno vlagati
Projekt SORIKO gre proti koncu
- 5 AKTUALNO**
Sklepi seje OS
Pisano poletno dogajanje
Projekt Claustra
- 10 ZNAMENITI SODRAŽANI**
- 13 NAŠI ODNOSI**
Kaj je čustvo in kaj ne
- 14 ŠOLA / VRTEC**
Marjan Manček
Zaključek vrtca
- 15 DRUŠTVO UPOKOJENCEV**
Družina Mikolič
Skupaj v Jurklošter
- 17 NAŠE ZDRAVJE**
Zdravila in starejši
Vadbe in izobraževanja
- 19 KUHAJMO SKUPAJ**
Ustvarimo morje
- 20 ŠPORT**
Aktivni v KMN, ŠD Extrem,
klubu Sibor in BK Sodražica
- 23 KULTURA**
Zbornik Pesem si
Umetnost v Miklovi hiši
- 24 NA GORI**
Zlata maša
Kdo je Magdalena Gornik
- 26 NOVIČKE IZ KNJIŽNICE**

Foto na naslovnici: Žiga Lovšin,
Utrinek Tržnega dne

NASLEDNJI SUHOROBAR

Rok za oddajo gradiva je **27. september 2019**. Gradivo, predloge in vprašanja nam lahko pošljete na naslov:

suhorobar@gmail.com

Vabljeni k soustvarjanju našega skupnega glasila!

POLETNI KOKTEJL

PIŠE: NINA PIRC VOVČKO, UREDNICA

»A greste kaj na morje?« je bilo vprašanje, ki me je pred začetkom poletja nemalokrat spravilo v zadrego. »Ehm,« sem se odkašljevala v odgovor, »še ne vem, mogoče za nekaj dni ...« Zdelo se mi je, da imajo že vsi okrog nas rezervirane 14-dnevne počitnice na morju ali v hribih in da sem edina, ki nima pojma, kaj bo z družino počela čez poletje. Takole brez načrtov sem se včasih še sama sebi zdela prav čudna. ☺

Počasi pa sem si le priznala, da me v teh poletnih mesecih prav nič ne vleče na morje in da je tudi to v resnici čisto v redu. Že takrat, ko sem skrbela samo zase, so me odbijali zastoji v kolonah, poletna sopara, gneča na plažah in za nameček podvojene cene storitev v glavni turistični sezoni ter sem se v prostih dneh podajala v nasprotno smer, iskala alternative, stranpoti in odmaknjene koticke. Danes imam dodaten razlog, da se izogibam tipičnim »morskim« počitnicam, saj zame kot mamu z več majhnimi otroki pomenijo prej garanje kot dopust. Povezane so namreč z ogromno pakiranja in po možnosti naporno vožnjo na cilj, nato pa z oteženo organizacijo življenja, ker ne vem, kje točno so spravljene stvari, ki jih potrebujemo čez dan. Tu je še nenehno iskanje sence in stranišča, skrb za spanje mlajših otrok in stresno ukvarjanje z nespanjem in motenim ritmom. Razlogov je torej dovolj, da takšno »počitnikovanje« do nadaljnjega odklanjam. A če tega ne bi, sledi precej težje (in odgovornejše) vprašanje: kaj pa bi?

Prepričana sem, da je načinov za preživljanje poletnih in dopustniških dni vsaj toliko, kolikor je na svetu posameznikov, ki jim standard in (naklonjene) okoliščine dajejo možnost in izbiro, kako želijo porabiti svoj prosti čas. Najljubši način dopustovanja je odvisen od okusa, seveda pa se spreminja tudi v skladu s potrebami posameznika (in njegovih bližnjih) v določenih obdobjih življenja, pa s kupčkom evrov, odmerjenih v ta namen. Tako so nekateri čisto zares zaljubljeni v morje in si poletja ne predstavljajo brez njega, spet drugi so zadovoljni z dopustom v domači senci, s knjigo v roki. Tretji si vzamejo čas za osebno rast in se udeležijo različnih izobraževanj in seminarjev, četrti se odpravijo na potep po domovini ali tujini, peti uživajo na vrtu in v gozdu, obiskujejo različne festivale, se prepuščajo športu, prostovoljnemu delu, ustvarjanju ali drugim hobijem. Vsakdo, ki želi, si lahko iz možnosti, ki jih ponuja poletje, zmeša edinstven koktejl po svoji meri.

In kakšen je letos naš družinski poletni koktejl? Po nekaj tehtanja smo sklenili, da bomo morje obiskali v kakšnem drugem letnem času, za letošnje počitniško izhodišče pa bomo večino časa imeli kar svoj dom. V njem se pač najboljše najdemo in lahko življenje vseh teče brez dodatnih naporov in stresa. Otroci se igrajo in ukvarjajo s svojimi hobiji, se učijo strpnega sobivanja in gospodinjskih opravil. Starša v tem času prav tako narediva kaj zase in za svojo osebno rast. Vmes se vsi skupaj podajamo raziskovat bližnje in malce bolj oddaljene koticke domovine, obiskujemo prijatelje ter z veseljem izkoristimo bogato ponudbo dogodkov in koncertov, ki jih letos v naši okolici prav gotovo ne manjka. Preživljanje letošnjega poletja ima pri nas en skupni imenovalec, ki je popolno nasprotje načrtovanju. Reče se mu prepuščanje. Toki poletja, navdihu, željam in potrebam posameznikov ... in navsezadnje toku življenja. Verjamem, da se na ta način v naši mali, a zelo raznoliki skupnosti za vsakogar najde kaj, kar ga veseli in mu bogati življenje. To pa je tudi namen prostih poletnih dni, kajne?

Srečen in srčen preostanek poletja vam želim!

ALI SE RES NE SPLAČA?

PIŠE: BLAŽ MILAVEC, ŽUPAN, FOTO: ŽIGA LOVŠIN

Da se pri nas marsikaj ne splača, vemo, saj to misel slišimo v različnih kontekstih opravičevanja, zakaj se nečesa pač ne gremo. To uporabljamo npr. za opuščanje kmetijstva, kar delno tudi drži. Ne ravno darežljiva narava oz. klimatski pogoji, po drugi strani nespodbudna politika na področju malega kmetijstva do sedaj, zdaj pa učinki zgrešene politike ravnanja z divjimi zvermi pri nas so seveda dejstva, ki to potrjujejo. A so tudi nekateri med nami, zlasti mlajši, ki spet vidijo v kmetijstvu, zlasti v pridelovanju domače hrane, svoj izziv in smisel. Zato sem glede tega optimističen. Da se ne splača, menimo tudi za turizem. Tudi ta trditev delno drži. Nimamo takih pogojev kot v razvitejših turističnih območjih: nimamo morja ali vsaj tople vode v naši zemlji, nimamo gora, še dobrega domačega vina ne. A je nekaj ljudi med nami, zlasti mlajših, ki vendarle vidijo tudi na področju turizma in gostinstva svoj izziv in smisel. Zato tudi glede turizma nisem več tako pesimističen. Še najbolj me skrbi ohranjanje veččin in znanja s področja naše suhe robe. Če se o prej navedenih področjih lahko ponovno poučimo s

pomočjo znanja od drugod, kjer se je to ohranilo, bo glede suhe robe težje. A so tudi tu nekateri, ki to znanje posredujejo mlajšim, ki vidijo tudi v tem poslu svoj izziv in smisel. Zato sem tudi glede tega optimističen, čeprav bo potrebnega še veliko dela in naporov. In tako naprej tudi na drugih področjih, saj podobno velja še marsikje. A verjamem v naše ljudi, da bodo zagotovo znali voditi stvari, ki so zanje koristne in smiselne, in se jim bo to tudi splačalo. Smo pač vedno bili pragmatični in dovolj pametni, da smo se v danih situacijah bolj ali manj modro odločali.

Veliko bolj pa sem zaskrbljen nad tem, da določeni vplivni krogi v naši državi mislijo, da se ne splača vlagati v naše in podobne podeželske kraje. Da se tukaj ne splača banka, da se ne splača pošta, da se ne splača šola, da ne govorim o občinah in drugih ustanovah. Če na stvari gledamo ozko, zgolj s finančnega vidika, se najbrž res ne splača, ker je treba racionalizirati poslovanje in narediti upravo, podjetja itd. vitkejšje. Zato se za ohranitev obstoječih struktur, ki funkcionirajo, rado reče, da se ne splača. Splača pa se potem nameniti veliko sredstev za reševanje nerazvitosti z ustanavljanjem novih uradov in agencij ter različnih skladov. To je namreč modernejši pristop iz dobre prakse razvitejših območij. A če pogledamo najrazvitejša območja na svetu, ta niso uspešna zgolj zato, ker se ne bojijo sprememb, ki jih prinaša čas in so nujne, najrazvitejša območja zelo krčevito ohranjajo tudi vse tisto, kar dobro deluje, in ne podlegajo populističnemu vpitju po spremembah kot krinko za spremembe, ki v resnici koristijo le peščici. Žal pri nas ni

vedno tako. Vse preveč smo kot ovce v čredi – tečemo po pašniku v tisti kot, kjer je glasnejše beketanje. Če to ni usodno za naše odločanje na nekaterih področjih, kot je npr. moda, pa je takšna lahkovernost lahko usodna na področju politike decentralizacije, se pravi ohranjanja in razvoja podeželja. To še zlasti velja za naše kraje. Obstajajo namreč tudi takšne ideje, da se na jugu države splača imeti npr. rezervat divjih zveri, ker bo to za določene kroge bolj donosno kot imeti tu ljudi, ki potrebujejo infrastrukturo in upravno-politično logistiko, ki pač stane. Namerno pretiravam in karikiram situacijo, a žal resnica ni vedno daleč od tega. Na srečo se vse več ljudi s tega območja in tudi iz politike prebujajo in želi ohraniti ta del Slovenije kot kulturno krajino, ki je posebna, ki je znala ohraniti pristen stik z naravo in jo je v veliki meri tudi obvarovala. A je zato ni treba »kaznovati«, ampak nagraditi, predvsem pa spoštovati ljudi, ki tu živijo. Zato se splača verjeti v naše kraje in se splača vanje tudi investirati. Predvsem pa se splača upoštevati ljudi, ki živijo tu, in jim prisluhniti. Pred skoraj 800 leti se je takratni fevdalni gosposki splačalo imeti in vlagati v Sodražico, Vinice in Ribnico (glede na ohranjeno listino o dodelitvi fevda v Ribnici s pristavami v Sodražici in Vinicah z leta 1220), zato od naše demokratične države danes, ko smo tik pred letom 2020, upravičeno pričakujemo, da se ji splača imeti in vlagati v naše kraje in ljudi, ki živimo tukaj in sedaj.

MEDOBČINSKI INVESTICIJSKI PROJEKT OSKRBA S PITNO VODO SORIKO SE ZAKLJUČUJE

PIŠE: BLAŽ MILAVEC, ŽUPAN

Eden največjih medobčinskih projektov na področju vodooskrbe, Oskrba s pitno vodo Sodražica-Ribnica-Kočevje, se to poletje zaključuje. Po še zadnjih operativnih delih so se v preteklih mesecih izvajali tehnični pregledi in izdajala uporabna dovoljenja za posamezne sklope projekta na območju vseh treh občin partneric: Sodražice, Ribnice in Kočevja. Dobrih 25 milijonov vredna investicija, ki je bila podprta s strani državnega in evropskega proračuna v višini 87 % neto vrednosti, se je začela pred skoraj štirimi leti. Zgrajenih je bilo več kot 60 km novega cevovoda, številni vodooskrbni objekti in naprave, med njimi največje tri vodarne oz. čistilne naprave v Globeli, Blatah in Slovenski vasi. Poleg obnove in nadgradnje samega omrežja predstavlja projekt tudi nadgradnjo sistema vodooskrbe na našem območju, saj omogoča boljše, kakovostnejše in stabilno zagotavljanje pitne vode, razpršenost virov pitne vode in medsebojno povezanost celotnega območja, kar bistveno zmanjšuje tveganje pomanjkanja pitne vode v primerih lokalnega onesnaženja. Na območju naše občine s projektom zagotavljamo tudi novo javno vodooskrbo na območju Globeli, Jelovca, Vinic, Zapotoka, Sinovice in Preske. V naslednjih mesecih naj bi se ta do sedaj z bolj ali manj pomanjkljivimi vaškimi vodovodi preskrbljena območja končno lahko priključila na javno vodovodno omrežje. Več o izvedbi celotne operacije SORIKO in nadaljevanju z novim investicijskim projektom SORIKO II, ki naj bi vključeval rekonstrukcijo vodovodnega omrežja v Zamostcu, pa naslednjič.

S 5. REDNE SEJE OBČINSKEGA SVETA

PIŠE: DARJA VETRIH, FOTO: FREEPIK

13. junija je bila še zadnja seja občinskega sveta pred poletjem. Na 5. redni seji v tem mandatu so bili poleg svetnikov prisotni tudi gostje, ki so predstavili poročila. Jože Drobnič, predsednik Nadzornega odbora Občine Sodražica, je predstavil poročilo o nadzoru poslovanja občine v letu 2018, Dušan Justin, predstavnik Hydrovoda Kočevje, d. o. o., je podal poročilo o poslovanju Hydrovoda v preteklem letu, Bojan Trdan, direktor Komunale Ribnica, d. o. o., pa poročilo o poslovanju Komunale v letu 2018.

Svetniki so še v drugo obravnavali Odlok o turistični taksi v Občini Sodražica, na predlog mandatne komisije imenovali Komisijo za spremembo Odloka o istovetnostnih simbolih občine, podali soglasje k odprtju 10. oddelka vrtca pri OŠ Sodražica ter obravnavali prispеле vloge s področja premoženjskopравnih zadev. Strinjali so se tudi, da se ponovno, kot že v letih 2015 in 2017, na vlado pošlje zahteve, s katerimi naj bi se zmanjšalo število divjih zveri, kar bi omogočilo sprejemljivejše sobivanje z velikimi zvermi na našem območju.

Poročilo nadzornega odbora (NO)

Predsednik Jože Drobnič je podal poročilo nadzornega odbora o pregledu poslovanja Občine v letu 2018. Povedal je, da je nadzorni odbor tokrat pregledoval obračun in izplačila plač zaposlenih v občinski upravi, opravil nadzor nad investicijo izgradnje pokrite tržnice, pregledal delovanje Športnega društva Sodražica ter opravil pregled vzdrževanja lokalnih cest ter prodaje nepremičnin v lasti Občine Sodražica. Povzel je, da je bil nadzor opravljen na sedmih sejah, na katerih so po potrebi sodelovali župan oz. občinska uprava ter predstavniki Športnega društva. Podal je ugotovitve, da pri nadzoru ni bilo zaznanih bistvenih nepravilnosti ter da je Občina poslovala gospodarno.

Župan Blaž Milavec je svetnike seznanil tudi s poročilom notranjega revizorja, ki je tokrat opravil revizijo Načrta razvojnih programov in ob tem izdal pozitivno mnenje, hkrati pa podal nekaj priporočil, predvsem z računovodskega stališča.

Letno poročilo Hydrovoda Kočevje, d. o. o., za leto 2018

Poročilo je predstavil računovodja podjetja Dušan Justin, ki je uvodoma povedal, da Hydrovod letos praznuje 60 let obstoja, da pa je bila vodooskrba na našem območju že prej dobro organizirana. Povzel je dejavnike, ki so vplivali na poslovanje Hydrovoda v letu 2018. Predstavil je obseg delovanja podjetja ter izpostavil, da se obseg cevovodov širi. Dodal je, da je v sodraški občini 40 km javnega cevovoda ter da bo, ko bo SORIKO zaživel, Sodražica 89-odstotno pokrita z javno vodooskrbo. Iz poročila izhaja, da v letu 2018 ni bilo problemov glede količine ali glede kakovosti vode. Po vlaganju v infrastrukturo je bilo leto zelo uspešno, glede količine prodaje pitne vode pa je ponovno, kot že vrsto let, zabeležen padec. Justin je tudi povedal, da Hydrovod daje velik poudarek kakovosti pitne vode. Vzorce preverjajo tako preko javnih institucij kot v lastni režiji. Povzel je največja tveganja pri zagotavljanju pitne vode – med njimi tudi klimatske spremembe ter okvare na sistemu pitne vode. Predstavil je tudi investicije, izvedene v letu 2018, in finančni del poslovanja.

Predstavitev je dopolnil župan Blaž Milavec, ki je povedal, da poleg vzdrževanja vključujemo v javni sistem vodovoda tudi nove uporabnike v okviru projekta SORIKO, v načrtu pa imamo tudi

posodobitev vodovoda na Gori. Posebej je poudaril pomen vodooskrbe, saj je pravica do pitne vode zapisana v Ustavi RS.

Letno poročilo Komunale Ribnica, d. o. o., za leto 2018

Letno poročilo Komunale Ribnica, d. o. o., je predstavil direktor Bojan Trdan. Predstavil je področje zbiranja in odvoza odpadkov, sodelovanje z RCERO Ljubljana ter povedal, s kakšnimi problemi se soočajo pri odvozu embalaže. Povedal je, da se v splošnem povečujejo količine vseh odpadkov. Obrazložil je dejavnost odvajanja in čiščenja odpadnih voda in predstavil delovanje čistilnih naprav, pri čemer je izpostavil, da vse delujejo dobro. Obrazložil je tudi delež vključenosti v javno kanalizacijo, delovanje na področju praznjenja greznic ter povedal, da je bil rezultat finančnega delovanja na tem območju negativen. Predstavil je dejavnost pokopališke in pogrebne službe in navedel vzroke za izgubo v višini pribl. 9500 evrov v tej dejavnosti, kar naj bi bila posledica nizkih cen te storitve. Predstavil je tudi dejavnosti vzdrževanja zelenic in cest, tržno dejavnost (predvsem gradbena dela) ter celotno finančno poslovanje podjetja v preteklem letu.

Odlok o turistični taksi v Občini Sodražica

Na podlagi razprave svetnikov na 1. obravnavi je občinska uprava pripravila odlok za 2. obravnavo. Glede na to, da v javni razpravi (odlok je bil objavljen na spletni strani s povabilom k oddaji pripomb občanov oz. zainteresirane javnosti) ni bilo podanih pripomb, je občinski svet obravnaval enako besedilo odloka kot na 1. obravnavi. Edina sprememba je bila, da je bila tokrat predlagana višina turistične takse 0,80 evra, kar skupaj s promocijsko takso znaša en evro na nočitev (na 1. obravnavi 1,50 evra na nočitev). Odlok v predlagani obliki sta podprla tudi Odbor za finančne zadeve, gospodarstvo in kmetijstvo ter Statutarnopravna komisija. Svetniki k predlogu na 2. obravnavi niso imeli pripomb in tako je bil Odlok sprejet v predlagani obliki.

Imenovanje Komisije za spremembo Odloka o istovetnostnih simbolih občine

Na podlagi sklepa 4. redne seje občinskega sveta je mandatna komisija pripravila predlog za imenovanje Komisije za spremembo Odloka o istovetnostnih simbolih Občine Sodražica. Pred tem je mandatna komisija objavila poziv za imenovanje oz. podajo predlogov za imenovanje zainteresirane javnosti v komisijo. Prispel je en predlog, in sicer za imenovanje Andreja Kosa, v komisijo pa sta bila poleg njega imenovana še dva svetnika: Andrej Pogorelec in Ernest Pirnat.

Komisija za spremembo Odloka o istovetnostnih simbolih Občine Sodražica bo preučila predlog o himni Občine ter predlog o morebitni spremembi istovetnostnih simbolov. Prve ugotovitve oz. predloge naj bi pripravila do jesenske seje.

Soglasje k odprtju 10. oddelka vrtca pri OŠ dr. Ivana Prijatelja Sodražica

OŠ Sodražica je na Občino naslovila prošnjo za odprtje 10. oddelka vrtca, saj je na razpis za vpis v vrtec v naslednjem šolskem letu prispelo več vlog, kot je prostih mest vrtcu. V vrtcu trenutno deluje devet oddelkov, pri čemer je eden izmed oddelkov v nadstropju novega dela vrtca, en oddelek pa v nadstropju starega dela vrtca. Oba oddelka v nadstropju sta prostorsko omejena, čemur je prilagojeno tudi število otrok, ki so lahko v posameznem oddelku. S tem so kapacitete vrtca zapolnjene. Začasni prostor za nov oddelek je tako predviden v pritličju šole in bo lahko sprejel 22 otrok najstarejše starostne skupine (pred vstopom v šolo). Svetniki so bili seznanjeni, da bodo za delovanje tega oddelka potrebne manjše prilagoditve v prostoru šole ter nakup potrebne opreme novega oddelka. Župan je povedal, da gre za improvizirano rešitev, ki je bila pred odločitvijo temeljito preučena in je v dani situaciji optimalna. Dodal je, da bo dolgoročno gledano treba preurediti oz. dograditi vrtec za 10 oddelkov.

Problematika zveri

Pod točko razno je župan Blaž Milavec predstavil problematiko nevarnosti zveri na našem območju. Povedal je, da je problematika pereča ter da država ne upošteva mnenja lokalnega prebivalstva, velika teža pa se daje mnenju za zaščito ogroženih vrst zveri. Predstavil je peticijo, ki je bila že dvakrat naslovljena na vlado, tokrat pa je nadgrajena, saj področje sistemsko še vedno ni urejeno. Svetniki so podprli zahteve, naslovljene na predsednika vlade Marjana Šarca.

Komisija za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja na podlagi 11. člena Odloka o občinskem prazniku in priznanjih Občine (Ur. l. RS, št. 19/03, 59/11) objavlja dne 12. 8. 2019

RAZPIS

o zbiranju predlogov za podelitev priznanj in nagrad Občine Sodražica za leto 2019

Priznanja Občine Sodražica, ki se bodo podelila v letu 2019, so:

- zlata plaketa Občine Sodražica,
- priznanje Občine Sodražica.

ZLATA PLAKETA OBČINE SODRAŽICA

Zlata plaketa se podeljuje posameznikom, podjetjem, zavodom, organizacijam in skupnostim ter društvom za izredno življenjsko delo ali za vrhunske uspehe ali dosežke, ki so pomembni za razvoj in ugled Občine Sodražica.

PRIZNANJE OBČINE SODRAŽICA

Priznanje Občine Sodražica se podeljuje posameznikom, podjetjem, zavodom, organizacijam in skupnostim ter društvom za uspehe in dosežke v zadnjem obdobju, za enkratne dosežke kot spodbuda za ustvarjalno delo. Priznanje se lahko podeljuje tudi za dosežke trajnejšega pomena na različnih področjih, ki imajo pomen za Občino Sodražica in v širšem družbenem prostoru.

Podeli se največ ena zlata plaketa Občine Sodražica in največ tri priznanja Občine Sodražica.

Predloge za podelitev priznanj lahko podajo posamezniki ali skupine posameznikov, politične stranke, podjetja, društva, organi lokalnih skupnosti in druge organizacije in skupnosti. Predlagatelj za podelitev priznanja ne more predlagati samega sebe.

Predlog mora vsebovati:

- ime, priimek oz. naziv in naslov predlagatelja;
- navedbo, na katero izmed možnih priznanj se predlog nanaša;
- ime, priimek oz. naziv in naslov predlaganega;
- utemeljeno pisno obrazložitev.

Upoštevani bodo vsi predlogi za podelitev priznanj in nagrad Občine Sodražica, ki bodo v zaprti kuverti oddani na naslov: **Komisija za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja, Občina Sodražica, Trg 25. maja 3, 1317 Sodražica**, s pripisom »Ne odpiraj – razpis – občinsko priznanje 2019«, in ki bodo prispeli na naslov Občine Sodražica osebno ali po pošti **do vključno 16. 9. 2019 do 10. ure**.

Dodatne informacije lahko dobite v Uradu župana Občine Sodražica, Trg 25. maja 3, Sodražica, telefon: (01) 836 60 75.

Datum: 12. 8. 2019
Številka: 030-1/19

Predsednik Komisije za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja:
Zvonko Janež l.r.

OTVORILI E-POLNILNICE

PIŠE: BLAŽ KOVAČIČ, FOTO: ARHIV OBČINE

Dne 28. 6. 2019 je na parkirišču OŠ Sodražica potekala otvoritev električnih polnilnic. Na njej so v kulturnem programu sodelovali upokojenci pod vodstvom zborovodje Ivana Smisla in učenca OŠ Sodražica Tilen Adamič in David Osojnik. Slavnostna govornika na otvoritvi sta bila župan mag. Blaž Milavec in direktor podjetja Implera, d. o. o., Teodor Bunta. Otvoritvi je sledil blagoslov električne polnilnice, ki ga je izvedel pater Tadej Inglič iz samostana pri Novi Štifti.

Občina Sodražica je v prijavi na razpis EKO sklada, j. s., pridobila nepovratna sredstva za dobavo petih polnilnic, od katerih trenutno stojita dve, in sicer pri osnovni šoli in ob smučišču Izver. Stroški dobave in postavitve polnilnic so znašali 9926 evrov, od česar je subvencija Eko sklada, j. s., za dobavo polnilnice znašala 5500 evrov brez DDV. E-polnilnice so predvidene še pri Domu na Travnih gori, pri pokriti tržnici in pri Maticovi etno hiši v Ravnem Dolu.

DEVET NAJBOLJŠIH DEVETOŠOLCEV NA SPREJEMU PRI ŽUPANU

PIŠE IN FOTOGRAFIRA: PETRA MARN

Tudi letos je župan mag. Blaž Milavec kot že vrsto let doslej sprejel odličnjake letošnje generacije devetošolcev.

Sprejema, ki je bil 14. junija 2019, se je skupaj z ravnateljico Majdo Kovačič Cimperman in razrednikom Jernejem Oblakom udeležilo osem najboljših učencev: Ajda Arko, Črt Arko, Kristjan Gornik, Laura Hočevar, Iza Klun, Ana Perušek, Lara Šepetavc in Jan Gašper Vidrih (učenec Matias Andres Rant pa je bil zadržan, zato se sprejema ni udeležil).

Župan jim je čestital za njihove uspehe in dosežke ter jim zaželel veliko uspehov tudi v prihodnjem šolanju. Ob tej priložnosti jim je podaril knjižno darilo.

Osem letošnjih odličnjakov bo šolanje nadaljevalo na gimnaziji, in sicer bodo gimnazijo v Kočevju obiskovali Črt Arko, Kristjan Gornik, Laura Hočevar, Ana Perušek, Lara Šepetavc in Jan Gašper Vidrih, Iza Klun se je vpisala na Tehniško gimnazijo

- BIC Ljubljana, Matias Andres Rant na Škofijsko klasično gimnazijo Ljubljana Šentvid, Ajda Arko pa bo šolanje nadaljevala na Srednji šoli za farmacijo, kozmetiko in zdravstvo Ljubljana, smer tehnik laboratorijske biomedicine.

MAGDALENIN VEČER

PIŠE: DARJA VETRIH, FOTO: PETRA MARN

V nedeljo, 21. julija, na predvečer godu zavetnice sodraške župnije, se je v praznično cvetje odeti cerkvi prvokrat odvil Magdalenin večer. 22. julija namreč goduje sv. Marija Magdalena, sodraška župnijska cerkev pa je posvečena prav njej. Praznovanje praznikov, tudi krščanskih, sodi k naši kulturni dediščini, ki jo moramo negovati in ohranjati.

Poleg žegnanja, ki se odvija na tak farni praznik, naj bi se spomnili tudi na ofiranje, ki pa ni povezano zgolj s praznovanjem godu farnega zavetnika, ampak s praznovanjem vsakega godu. Ta ljudski običaj, ko se je na predvečer godu prišlo slavljencu voščiti in mu zaželel vse dobro, je še danes živ.

Občina Sodražica kot organizatorica večera je v ta namen v goste povabila Manco Izmajlovo in Benjamina Izmajlova, ki sta z izborom slovenskih pesmi popestrila Magdalenin večer. Zimzelena Avsenikova glasba, ljudske pesmi, slovenske popevke in za konec še Ave Marija so ogrele srca obiskovalcev.

Večer je vodila domačinka Jelka Pakiž, pri sami izvedbi prireditve pa je sodeloval tudi župnik Franc Bizjak.

PRAZNOVANJE DNEVA DRŽAVNOSTI

PIŠE: PETRA MARN, FOTO: MARKO BURGER

V soboto, 22. junija 2019, zvečer smo tudi v občini Sodražica obeležili dan državnosti. Praznovanje se je začelo z mašo za domovino v župnijski cerkvi svete Marije Magdalene v Sodražici. Mašo je daroval župnik Franc Bizjak ob somaševanju patra Tadeja Ingliča.

Slovesnost se je nadaljevala ob obeležju samostojnosti Slovenije v parku na trgu v Sodražici ob navzočnosti praporščakov in pripadnikov policije, veteranov vojne za Slovenijo in policijskega veteranskega združenja Sever ter gasilcev iz vseh petih občinskih društev. Obiskovalce je pozdravil podžupan Andrej Pogorelec, osrednji govornik pa je bil podpredsednik Državnega zbora RS Jože Tanko.

Prireditev, ki jo je povezovala Jasna Janež, sta z recitacijami obogatila Janja Glavonjič in Tilen Adamič, učenca OŠ dr. Ivana Prijatelja Sodražica, ter Vokalna skupina Koral iz Sodražice, ki je s petjem sodelovala tudi pri maši.

CLAUSTRA – ZID, KI POVEZUJE

PIŠE: DR. KATHARINA ZANIER, VODJA PROJEKTA CLAUSTRA+, REKONSTRUKCIJA: PETER KOS, GRAFIKA: IGOR DOLINAR

Ustanovljen je bil mednarodni konzorcij za ohranjanje in oživljanje obrambnega sistema Claustra. Partnerstvo združuje deležnike, ki delujejo na območjih, preko katerih potekajo zapore poznorimskega obrambnega sistema Claustra Alpium Iuliarum. Danes so ostanki posameznih zapor vidni od Reke na Hrvaškem ter vse do Zarakovca v Baški grapi v Posočju in jih uvrščamo med najpomembnejšo kulturno dediščino na naših tleh. Glavni cilji partnerstva so spodbujanje k ohranitvi in oživljanju dediščine Claustre, povečanje prepoznavnosti kot enega najpomembnejših spomenikov Slovenije in Hrvaške, podpora pri razvoju in izvedbi aktivnosti ter novih projektov na področju Claustre ter povezovanje in koordinacija deležnikov te izjemne dediščine.

Konzorcijsko pogodbo so v petek, 31. 5. 2019, v prostorih Cankarjevega doma na Vrhniki podpisali partnerji projekta Claustra+ (ki se izvaja v okviru Programa Interreg V-A Slovenija-Hrvaška): Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Zavod Ivana Cankarja za kulturo, šport in turizem Vrhnika, Narodni muzej Slovenije, Zavod Republike Slovenije za varstvo narave, Primorsko-goransko županija, Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja Rijeka, Prirodoslovni muzej Rijeka in Turistička zajednica Kvarnera. Poleg tega so h konzorciju pristopile občine Ajdovščina, Brezovica, Bloke, Borovnica, Ig, Logatec, Postojna, Sodražica, Velike Lašče in Vrhnika v Sloveniji ter na Hrvaškem še občine Klana in Kostrena. Prav tako so konzorcijsko pogodbo podpisale organizacije ARGOS – Društvo regionalnih turističnih vodnikov, Društvo Baška dediščina, Društvo Fran Govekar Ig, Društvo LIMES arheologija prostora, Društvo dolomitne lutke, podjetje Posadimo drevo, d. o. o., Zavod Parnas – Zavod za kulturo in turizem Velike Lašče, Zavod Zeleni žep, Zavod Znanje Postojna v Sloveniji ter na Hrvaškem Atelier Damjan Kovač, Dvorac »Petar Zrinski« Čabar, Lokalna akcijska grupa »Terra liburna« in Zavičajna zbirka – muzej Prezid.

Navedene ustanove so s podpisom konzorcijske pogodbe prispevale kamenček v mozaik ohranjanja naše kulturne dediščine, ki je del vseh nas, del okolja in družbe, v kateri živimo. Kulturna dediščina ni samo breme, ampak je izjemna razvojna priložnost, ki nas povezuje v svoji raznolikosti in nam odpira nove možnosti v prihodnosti. Nedvomno ima Claustra potencial biti ena izmed najprivlačnejših destinacij na čezmejnem območju, ki lahko stopi ob bok sorodnim destinacijam v tujini, kot sta Dežela Hadrijanovega zidu ali nemški limes. S skupnimi močmi bo 33 ustanov zagotovilo, da bo tudi Claustra postala prepoznavna destinacija ne le pri nas, temveč tudi drugod po svetu.

Slavnostna govornika na dogodku sta bila župan občine Vrhnika Daniel Cukjati in Damjana Pečnik, vodja Službe za razvoj na Zavodu za varstvo kulturne dediščine Slovenije. Dogodek je z motivacijskim predavanjem z naslovom Zgodbe preteklosti oživijo v prihodnosti popestril strokovnjak na področju razvoja turističnih produktov Jan Oršič. Za glasbeno točko pa je poskrbela harfistka Lara Pelikan, ki je lani prejela zlato plaketo in drugo nagrado na državnem tekmovanju mladih glasbenikov Slovenije TEMSIG.

Za občino Sodražico se je dogodka udeležil župan mag. Blaž Milavec. Pri podpisu konzorcijske pogodbe je poudaril pomen dediščine Claustre za lokalni razvoj, predvsem v sklopu turizma. S povezovanjem v okviru konzorcija bo možno povečati prepoznavnost posameznih lokacij Claustre kot skupne destinacije kulturnega in zelenega turizma Slovenije in Hrvaške, ki bo na mednarodnem trgu turizma imela svojo težo. Od tega bodo lahko imeli korist tudi občani Sodražice, ki si želijo večjo turistično promocijo, hkrati pa prepoznajo pomen Claustre in so lahko ponosni na tako pomembno zgodovinsko preteklost in arheološko dediščino Sodražice.

Tudi občina Sodražica ima namreč svoje poznorimske zapore oz. skrite arheološke zaklade, ki jih povezujemo z obrambnim sistemom Claustra Alpium Iuliarum. Poleg vasice Novi Pot stoji 240 m dolg zaporni zid na Mali gori, okrepljen z dvema stolpoma. Na vrhu grebena, kjer zopora doseže svojo najvišjo točko, je postavljen velik kvadratni stolp. Geofizikalne raziskave, ki jih je leta 2015 izvedel B. Mušič za NMS, so pokazale, da je bil stolp prehodni oz. da je skozenj vodila rimska cesta. Stolp je večji od povprečno velikih stolpov na zapornih zidovih Claustre in je bil viden z vseh okoliških zapor (z zapor Taboršč in Benete na jugu ter z zapor Gradišče pri Robu in Selo pri Robu na severu). Zid se od prehodnega stolpa spusti po pobočju do današnje glavne ceste, ki povezuje zaselka Kotel in Novi Pot. Presek zapornega

zidu, ki je bil zaradi gradnje ceste uničen, je viden na vzhodni strani ceste, na zahodni strani pa stoji informativna tabla. Nekaj metrov pod cesto se zid nadaljuje, tam se nahaja tudi drugi, manjši stolp. Širina zapornega zidu znaša 1–2,1 m. Na terenu pa se zapora kaže kot 3–5 m širok in 0,5–1 m visok nasip, porasel z gozdom. NMS je leta 2015 tudi izdelal poskusno digitalno 3D-rekonstrukcijo zapore.

Na meji med občinama Sodražica in Bloke, na lokaciji Taboršč ali Tabršč, so ostanki kratkega zapornega zidu s stolpom, ki so vidni kot zaraščen nasip. Predvideva se, da ga niso uporabljali kot samostojno zaporo ter da je nadzoroval le manjši cestni prehod, saj se v bližini nahajata večji zapori na Novem Potu in v Benetah. Stolp je na tem delu meril približno 6 × 5 m, v dolžino pa zaporni zid meri le 9 m in predstavlja najkrajšo zaporo v obrambnem sistemu Claustra Alpium Iuliarum. Na meji med občinama Sodražica in Bloke je še ena, skoraj 600 m dolga poznorimska zapora ob vasi Benete. Zid poteka po grebenastem pobočju Drnika na ločnici med Notranjsko in Dolenjsko in je bil včasih okrepljen vsaj s tremi stolpi. Mimo je vodila rimska cesta iz smeri Ribnice proti Bloški planoti ter naprej v Loško dolino. Arheologi ZVKDS CPA so leta 2018 odkrili celoten obseg stolpa, ki je bil znotraj in zunaj ometan. Odkrili so tudi opornike, ki so podpirali leseni mostovž, po katerem so se pri nadzoru sprehajali rimski vojaki. Glede na to, da je bilo odkritih le malo drobnih najdb, sklepajo, da so se vojaki v stolpu zadrževali le občasno. Arheologi so našli tudi steklenico s sporočilom, tako imenovano časovno kapsulo, ki so jo za seboj pusti-

li arheologi, ki so na tej lokaciji izkopavali leta 1970. Na sporočilu, starem 48 let, so bila zapisana vsa imena članov arheološke skupine, ki so takrat opravili raziskave na delu stolpa. Strukture stolpa so restavratorji ZVKDS RC nato skrbno utrdili in restavrirali ter so zdaj prezentirane in lepo prepoznavne. Zraven stoji tudi informacijska tabla. NMS pa pripravlja poskusno digitalno 3D-rekonstrukcijo zapore Benete, ki bo še nazorneje prikazala delovanje zapornega zidu v času Rimljanov.

Omenjene lokacije se v okviru konzorcija združijo z drugimi točkami Claustra ter se tako vzpostavi povezovanje in sodelovanje med ljudmi, kraji, občinami, kulturnimi ter turističnimi organizacijami, kar pomeni tudi večjo odmevnost skupne destinacije Claustra, ki zajema vsaj 20 lokacij od Kvarnerskega zaliva na Hrvaškem do Posočja v Sloveniji: Reka, Solin pri Kostreni, Jelenje na Grobničkem polju, Studena in Gradina nad Pasjakom na Hrvaškem, zapora med Prezidom in Babnim Poljem na slovensko-hrvaški meji ter Benete, Taboršč, Novi Pot, Gradišče pri Robu, Selo pri Robu, Rakitna, Pokojišče, Ajdovski zid pri Vrhniku (lat. Nauportus), kjer sta bili tudi peterokotna trdnjava na Hribu – Vrhniku – in manjša utrdba Turnovšče, Brst pri Martinj Hribu, Lanišče, Hrušica (lat. Ad Pirum), Ajdovščina (lat. Castra), Vrata in Zarakovec v Sloveniji. Claustra prečka območja vsaj 18 občin v dveh državah in je zato povezovanje v sklopu konzorcija še pomembnejše oz. nujno: Claustra je zid, ki nas povezuje, in le skupaj bomo lahko dosegli odmevnost, ki si jo ta čezmejni spomenik oz. destinacija res zasluži.

ŠARČEV MODEL VLADANJA

PIŠE: JOŽE TANKO, POSLANEC SDS, PODPREDESEDNIK DZ

jih pompozno postavlja pred dejstvo »ali jaz ali volitve«.

Vsilitev Janeza Lenarčiča za kandidata za evropskega komisarja je le zadnja v vrsti takih odločitev, ki razburja slovensko politiko, še posebej Šarčeve koalicijske partnerje. Če za tako pomembno kadrovske odločitev predsednik vlade ni sposoben ali pripravljen dostojno izpeljati postopka niti v koaliciji, potem se ni treba čuditi, da tudi na vseh drugih področjih zadeve potekajo tako, kot potekajo. Stihijsko in brez koncepta. Edina sreča so dobre gospodarske razmere na zunanjih trgih. Za zdaj.

Povsem razumem razburjenje koalicijskih partnerjev, saj ni spodobno, da za ključno kadrovske politično odločitev, vezano na Evropsko unijo, uradno izvedo iz medijev. Tako namerno javno ponižanje Židana, Cerarja, Erjavca in Bratuškove se ni zgodilo prvič. Glede na potrpežljivost in strah predvsem SMC, DeSUS in SAB, pa tudi Levice in manjših opozicijskih strank pred predčasnimi volitvami pa se najbrž tudi ni zgodilo zadnjič.

Morda se še spomnite, kaj se je dogajalo z oblikovanjem skupne liste t. i. slovenskih liberalnih strank za evropske volitve. Ko so se Šarrec, Cerar in Bratuškova pogovarjali o skupni listi kandidatov za volitve v Evropski parlament, potem pa jih je Šarrec povabil na zaključni sestanek, na katerem naj bi dorekli skupno listo, a Šarrec je oba ministra in predsednika partnerskih strank obvestil, da bo šla LMŠ sama na volitve. Presenečenja in razočaranja ne Cerar ne Bratuškova nista mogla prikriti.

Podobno je bilo lani s proračunom. Celo poslanci koalicije ga niso videli pred sprejemom na vladi, zato nanj tudi niso mogli vplivati. Prav tako koalicijski poslanci niso smeli vlagati amandmajev niti podpreti opozicijskih amandmajev. Kar potrjuje, da se odločanje o usodi Slovenije giblje v smeri čedalje večje avtokracije in totalitarizma. To pa se še nikoli v zgodovini ni pokazalo za dobro.

Pa še primer norčevanja iz ljudi ob južni meji. Nedavno so koalicijski poslanci po nujnem postopku potrdili vladno novelo Zakona o nadzoru državne meje, v katerem so med drugim uzakonili, da bo lastnikom skoraj 3000 parcel na južni meji, na katerih je država zaradi zaščite pred vdiranjem ilegalnih migrantov postavila ograjo, izplačala 35.000 evrov odškodnine zaradi omejene ali ovirane rabe zemljišča. To so argumentirali tudi s trditvijo, da bodo ljudje čim prej dobili denar. A če preračunate, to znese nekaj manj kot 12 evrov na parcelo na leto, pri čemer bodo morali za ta znesek, ki ne predstavlja praktično nič, napisati še vlogo oz. zahtevek. Vladi ne zadoščajo njene uradne evidence. Naj omenim, da znaša žepnina, ki jo za ilegalnega migranta namenja Slovenija, ob tem, da ima ilegalce v azilnem domu popoln servis, 18 evrov na mesec oz. kar 216 evrov letno, skoraj dvajsetkrat več. Če pa je ilegalnemu migrantu odobren azil, pa dobi 297 evrov mesečno, torej več, kot prejme večina kmečkih upokojenecv mesečne pokojnine, za katero so celo življenje garali in plačevali prispevke državi.

Še en paradoks. Vlada je pred dnevi sklenila, da naj bi bila ena od ključnih tem slovenskega predsedovanja EU prihodnje leto vladavina prava. Kaj čuden poudarek, če ne ta ne prejšnja vlada nista bili pripravljene upoštevati odločbe ustavnega sodišča, da je treba izenačiti financiranje javnih in zasebnih šol za izvajanje javno potrjenih šolskih programov in dejavnosti (npr. jutranjega varstva, dodatnega in dopolnilnega pouka ...).

Takih slabih odločitev je še veliko. Se pa ne dogajajo slučajno, saj ni prav verjetno, da se ne bi zavedali, kaj počnejo. Levičarji, pri nas so nekateri preoblečeni tudi še v liberalce, jih povzročajo namensko. Dokler se ljudje ukvarjajo sami s sabo, imajo oblastniki mir. In nove obraze vedno znova uporabljajo za nadaljevanje starih praks.

France (Franjo) Pirc (1899-1954)

Zamolčani prvi komandant vojnega letalstva Narodnoosvobodilne vojske Jugoslavije in Jugoslovanske armade (2. del)

PIŠE: JANEZ MIHELČ, PROF.

Druga svetovna vojna ga je doletela na položaju komandanta 2. lovskega polka jugoslovanskega vojnega letalstva. 2. lovski polk sta sestavljali 31. skupina z okoli 20 letali Messerschmitt in 52. skupina s 15 letali Hurricane. Nahajali sta se v okolici Kragujevca z nalogo braniti območje v štirikotniku Kragujevac–Kraljevo–Kruševac–Čačak, kjer je bila skoraj vsa jugoslovanska vojaška industrija, po možnosti pa tudi Beograd, kamor je Pirc poslal le nekaj letal, ki jih je lahko pogrešal. 10. aprila ponoči je Nemcem preko svoje propagande in vohunske mreže uspelo štabu polka lansirati lažno novico, da so tanki iz Beograda že pred Kragujevcem, čeprav so bili dejansko še 45 km oddaljeni od njega. V skladu z navodili za tak primer je Pirc ukazal zažgati letala 31. skupine, naslednji dan pa je enako storila 52. skupina. Tiste dni, ko je razpadala Kraljevina Jugoslavija, so umolknille vse radijske zveze, telefonske linije pa so bile prekinjene ali že pod nadzorom sovražnika. Prihajala so močno protislovna povelja z vseh strani. Pirc je sklenil osebno poleteti v Zemun na poveljstvo ter tam poizvedeti, kako in kaj. Seveda ni vedel, da je bil že dan prej zavzet Beograd, takoj zatem pa tudi letališče v Zemunu. Po pristanku se je znašel v nemškem ujetništvu, kjer je ostal do konca avgusta.

Medtem je nastala NDH in njeno letalstvo. Zaprošil je za vstop v letalstvo domobranstva NDH, tudi zato, da bi se rešil ujetništva in da bi lahko preživel družino. Štab hrvaškega domobranstva je njegovi prošnji ugodil in mu priznal čin polkovnika¹. Veliko pilotov je po razpadu Jugoslavije pristopilo k letalstvu NDH, saj so nekako morali preživeti. Tudi Pirc je bil tako (do preleta na osvobodeno ozemlje 29. oktobra 1943 na Glamočko polje pri Bugojnu) na dolžnosti s činom polkovnika – na dolžnosti s činom polkovnika – vodja izobraževalnega oddelka (Letalski šolski polk letalstva NDH).² Takoj po ustanovitvi NDH leta 1941 je preko ilegalne zveze, ki jo je vodil Ivan Krajačić – Stevo (član CK KPH*4), sodeloval z NOV. Krajačić je imel nalogo, da v enotah NDH in še posebej v letalstvu pridobi čim več letalcev, ki bodo potrebni za organizacijo letalstva NOV. Tako je organiziral tudi prebeg polkovnika Pirca na osvobodeno ozemlje. Tito je od Krajačića zahteval, da ga spravi v VŠ.³ Ta je bil v tistem času najprej v Jajcu, nato pa od konca januarja 1944 v Drvarju.

V času 2. zasedanja Avnoja v Jajcu je Pirca 30. novembra 1943 srečal član slovenske delegacije Edvard Kocbek. V svoji knjigi Listina ga je opisal sledeče: »Tako sem trčil na častnika v usnjenem jopiču, ki je Titu tako presenetljivo podoben, da sem najprej mislil, da ga uporabljajo za njegovega dvojnika. Bil sem nemalo začuden, ko me je pozdravil po slovensko in se mi predstavil. Tako sem spoznal letalskega polkovnika Franja Pirca iz Sodražice in njegovo vzpodbudno zgodbo. Prav on je tisti, ki je ušel z letalom iz Zagreba in se pridružil partizanom. Z zanimanjem sem poslušal njegovo stvarno pripovedovanje in odkril v možu nenavadnega domoljuba in poštenjaka.«⁴ Zaradi preleta na osvobodeno ozemlje so ustaši kruto obračunali z njegovo družino. Ubili so mu ženo in malo hčerko. Ko je oktobra 1944 prispel v Zemun, je izvedel, da so ju ustaši zajeli. Žena je bila neprevidna in je prišla v Zemun obiskat mamo, ki je ustaši niso preganjali, najbrž zato, da bi jim bila za vabo. Takoj ko sta prišli, so vdrli v stanovanje in ju odpeljali. Ženo kar v domači halji, v žepu je imela lonček, da je lahko hranila hčerko. Kam so ju odpeljali in kaj se je zgodilo z njima, je izvedel šele po vojni. Poslali so ju v taborišče v Novi Gradiški in ju tam usmrtili. Ko so odkopali množični grob, so ju identificirali, ženo po domači halji in lončku, hčerko pa po oblekici in slinčku z izvezanim napisom. Pirc je bil hudo prizadet, dolgo ni prišel k sebi. Oči-

tal si je, da je on vsega kriv. Če bi vedel, bi morebiti lahko dosegel zamenjavo, toda nihče se za to ni pobrigal, je razglabljal⁵. Nikoli v življenju ni mogel preboleti tega zverinskega poboja. Krajačić, ki je bil z njim ilegalno osebno povezan že v NDH, je o tej tragediji dejal: »Poskušal sem ga potolažiti in pomiriti tudi s primerom dr. Ribarja, ki je v našem boju izgubil dva sinova in soprogo, toda kljub temu general Pirc ni mogel preboleti svoje tragedije.«⁶

Takoj po prebegu je zastavil svoje ime in vpliv ter letalce v NDH pozval k prestopu v NOV. Ohranjen je izvirnik poziva:

»Glavnemu štabu NOV in PO Hrvatske

Pozvajte preko direktorja naše obveščevalne službe v Zagrebu letalce NDH, da s čim več letali in letalskega osebja priletijo na naša letališča pri Otočcu in Udmini, Glamoču in Plevljah. Ta poziv jim pošilja tovariš Pirc. Jajce, 15. novembra 1943, Tito«⁷ Polkovnik Pirc je bil s strani Tita postavljen kot prvi organizator letalstva kot načelnik (šef) letalskega odseka pri VŠ. Ukaz ali sklep o imenovanju na to dolžnost sicer ni najden oz. ohranjen, vendar je že iz zapisnika, kje je bil prisoten, razvidna njegova vloga. »Zapisnik sestanka v VŠ NOV in POJ.

Navzoči: Maršal Jugoslavije Tito, vrhovni komandant NOV in POJ in predsednik Nacionalnega komiteja osvoboditve Jugoslavije;

Brigadir (Fitzroy) Maclean, šef zavezniške vojaške misije pri VŠ NOV in POJ; Polkovnik (Franjo) Pirc, šef letalskega odseka pri VŠ NOV in POJ; Komandant letalskega polka Selby, letalski oficir za zvezo v zavezniški misiji.

Zadeva: Urjenje jugoslovanskih pilotov in drugega letalskega osebja in ustanovitev jugoslovanskih lovskih in bombniških eskadrilj pri britanskem kraljevem letalstvu.

12. marec 1944, Drvar.«⁸ Iz zapisnika je tudi razvidno, da sta bila za izvedbo naloge odgovorna polkovnik Selby in polkovnik Pirc, ki je bil z vsemi pooblastili VŠ in Tita 15. marca 1944 napoten v Kairo v Egiptu. Tu se je z zavezniki pogajal o prehodu kraljevih letalcev, ki so po kapitulaciji kraljevine preko Grčije prispeli v Egipt in leteli v sestavi RAF*⁵ – britanskega kraljevega letalstva – v partizanske vrste. Ravno tako se je pogajal o šolanju partizanskega letalskega osebja v enotah RAF in ustanovitvi prve in druge lovske eskadrilje.

29. marca 1944 je bil podpisan sporazum (kot dopolnilo dogovora iz Drvarja z 12. marca) med predstavnikom britanskega kraljevega letalstva (RAF) za srednji vzhod – maršalom Keithtom R. Parkom in odposlancem VŠ NOV in POJ – polkovnikom Francetom Pircem o formiranju dveh lovskih eskadrilj iz jugoslovanskega osebja in britanskega letalskega materiala.

22. aprila 1944 je bila na letališču Benina (Libija) ustanovljena 1. lovska eskadrilja NOVJ. Letela je v sestavi RAF pod nazivom »N 352 Yugoslav Squadron RAF«.

Sestavljalo jo je 16 lovskih letal tipa Spitfire V. Letala so imela jugoslovanske oznake. Značilne kroge RAF je nadomestila zvezda in jugoslovanska zastava na repu. To je edinstven primer, da so Britanci

Polkovnik France Pirc maja 1944 na letališču Lete govori pripadnikom 1. lovske eskadrilje.

nekemu odporniškemu gibanju v Evropi dovolili označiti letala, ki so letela v njihovi sestavi, s svojimi oznakami. 1. lovska eskadrilja NOVJ je bila nato konec meseca premeščena na letališče Lete pri Bengaziju (Libija), kjer je opravila nadaljnja urjenja. 1. in nato še 2. eskadrilja z oznako »N 351 ...« sta bili nato premeščeni v Italijo. Od tu so letala 1. in 2. eskadrilje poletela na prve borbene naloge nad Jugoslavijo. Eskadrilji sta bili nato premeščeni na otok Vis, kjer sta sodelovali pri zračni podpori v sklepnih operacijah za osvoboditev.

Nekaj dni pred desantom na Drvar in poskusom Nemcev, da bi

Na letališču Lete so pripadniki 1. lovske eskadrile NOVJ maja 1944 prejeli borbeni prapor in zaprisegli pred pooblaščenim predstavnikom maršala Tita, polkovnikom Francetom (Franjom) Pircem.

zajeli Tita in uničili VŠ, natančneje 20. maja 1944, je iz Drvarja polkovniku Pircu Tito preko predstavništva NKOJ*⁶ v Italiji poslal ukaz, da napoti preko Visa v domovino 400 borcev – prostovoljcev, ki so prišli iz Kaira, na razpolago VŠ in da naj pride poročat na sedež VŠ v domovini. V tem kontingentu je bilo v domovino napotenih okoli 560 prostovoljcev, kar je razvidno iz vsebine radiograma:

»Sem je prispelo okoli 560 borcev iz Egipta, ki bodo čez nekaj dni, formirani in oboroženi, odšli v domovino.« Radiogram je bil poslan 25. maja. Poslal ga je Pirčev sodelavec. Polkovnik Pirc je bil takrat v Kairu.⁹

V nekaterih člankih so pisci navajali, da je bil polkovnik Pirc v času desanta v Drvarju in da se je skupaj z VŠ pozneje umaknil na Vis. Iz dokumentov je razvidno, da je bil takrat v Kairu, kjer je vodil sklepne pogovore s predstavniki britanskega kraljevega letalstva za bližnji vzhod o izvajanju protokola, ki sta ga 12. marca v Drvarju podpisala Tito in brigadir Fitzroy Maclean. Verjetno se je VŠ priključil na Visu ali že v Bariju (Italija) na začetku junija. 16. junija je na Visu VŠ in Titu poročal o oblikovanju prve lovske eskadrilje in o poteku in pripravih za ustanovitev 2. eskadrilje.

1. septembra 1944 je bil povišan v čin generalmajorja letalstva. Z ukazom vrhovnega komandanta NOV in POJ maršala Tita je bil generalmajor France (Franjo) Pirc 29. oktobra 1944 imenovan za prvega komandanta na novo ustanovljenega štaba letalstva NOV Jugoslavije s sedežem v Zemunu. Ukaz je že bil izdan v osvobojenem Beogradu.¹⁰ 9. avgusta 1945 se je letalstvo NOV preimenovalo v Vojno letalstvo in protizračna obramba FLRJ (VL in PZO FLRJ). Pirc je bil njegov komandant do 1. oktobra 1946, ko je bil razporejen v rezervo, nato pa imenovan za veleposlanika FLRJ v Argentini.

Vojno letalstvo, ki je nastajalo tako rekoč iz nič, pa še zdaleč niso

bila samo letala in piloti. Pirc je kot prvi in na začetku edini mož oddelka za letalstvo pri VŠ moral poskrbeti tudi za vse ostale podporne službe ter za letališko in vzdrževalno-tehnično infrastrukturo. Zato je postopno popolnil strokovni organ za letalstvo pri VŠ, ki je pripravljaval predloge in reševal vse probleme, ki so bili povezani z nastajanjem novega rodu partizanske vojske – vojnega letalstva. Največkrat je bil tudi zadolžen in odgovoren za izbiro letalskih posadk. Na osvobojenih ozemljih so se gradila letališča in zasilne pristajalne steze, kjer so pristajala zavezniška letala s pomočjo in odvažala ranjence ter rešene sestreljene zavezniške letalce. Organizirati je bilo treba učinkovito obveščevalno službo s kadri in opremo za zveze, ustanovljena je bila meteorološke služba, zavezniki so zagotovili tudi premične radio-meteorološke sisteme, kar je pripomoglo k varnejšemu letenju naših in zavezniških letal. Pri vseh večjih enotah so bili postavljeni referenti za letalstvo – oficirji za zvezo, ki so koordinirali delovanje letalstva v smislu bojne podpore, oskrbe in evakuacije. Kadrovska baza je nastajala v okviru prve zračne baze v Livnu, kjer so se zbirali letalski strokovnjaki iz vse Jugoslavije. Samo iz Slovenije jih je tja odšlo okoli 300. Kaj vse je še počel in koordiniral France Pirc ob nastajanju letalstva kot novega rodu jugoslovanske partizanske vojske, je na kratko težko opisati, dostopnih virov pa je zelo malo.

Tu lahko zaključimo drugi del zgodbe našega rojaka, generala in prvega komandanta vojnega in povojnega letalstva ter diplomata bivše FLR Jugoslavije.

Nadaljevanje sledi.

Viri:

¹ Mile Pavlin, Slovenski letalski asi (16). Ob začetkih našega vojnega letalstva, Naša obramba, št. 10, 1985, str. 37.

² Matični list št. II, str.3, original hrani Franc Pirc – Frenk, nečak generala Pirca, ki živi v Portorožu.

³ Polkovnik letalstva Franc Sever - Franta, Vojnogodovinski zbornik, št. 30, 2007, str. 62.

⁴ Edvard Kocbek, Listina – dnevniški zapiski od 3. maja do 2. decembra 1943, Slovenska matica, 1982, str. 537.

⁵ Mile Pavlin, Slovenski letalski asi (17). Ob začetkih našega vojnega letalstva, Naša obramba, št. 11, 1985, str. 47.

⁶ Polkovnik letalstva Franc Sever - Franta, Vojnogodovinski zbornik, št. 30, 2007, str. 65.

⁷ J. B. Tito, Zbrana dela, Založba Borec, 17. knjiga, Ljubljana, 1986, str. 124.

⁸ J. B. Tito, Zbrana dela, Založba Borec, 19. knjiga, Ljubljana, 1986, str. 145–47.

⁹ J. B. Tito, Zbrana dela, Založba Borec, 20. knjiga, Ljubljana, 1986, str. 57, 171, 216.

¹⁰ J. B. Tito, Zbrana dela, Založba Borec, 24. knjiga, Ljubljana, 1989, str. 67.

Pomen nekaterih kratic:

*4 CK KPH – Centralni komite komunistične partije Hrvatske

*5 RAF – Royal Air Force (Britansko kraljevo letalstvo)

*6 NKOJ – Nacionalni komite osvoboditve Jugoslavije

Opomba:

Zbrana dela J. B. Tita so izhajala do leta 1989. V 24 knjigah pretežno ne gre za avtorsko delo nekdanjega predsednika, ampak za natis arhivskih gradiv, nastalih med drugo svetovno vojno. Gre za zapisnike sestankov na različnih ravneh, ukaze in povelja enotam in njihovim poveljnikom ter odzive poveljnikov enot in drugo gradivo, ki je nastajalo predvsem v VŠ NOV in POJ. V knjigah so zbrani tudi nekateri osebni podatki ljudi, ki so v drugi svetovni vojni igrali tako ali drugačno vlogo na tej ali nasprotni strani vojskujočih. V vseh knjigah, kjer se omenja France Pirc, o njem piše: »Pirc Franjo (1899–1954), v avstro-ogrski vojski končal oficirsko šolo, v jugoslovanski vojski pa pilotsko šolo. Imel čin polkovnika. Kot polkovnik vojnega letalstva NDH delal za NOG od 1941. V NOVJ od 1943. Med vojno načelnik oddelka za letalstvo vrhovnega štaba NOV in POJ in komandant letalstva JA. Po vojni poveljnik letalstva JLA in veleposlanik FLRJ v Argentini. Generalmajor letalstva.«

Skupina letalskih častnikov po zaprisegi na letališču Lete. V sredini polkovnik France Pirc. (Vir: <https://www.mycity-military.com/Drugi-svetski-rat/Stvaranje-i-razvoj-vazduhoplovstva-NOVJ-1942-1945.html>)

PASTIRSKI PSI IN VAROVANJE PAŠNIH ŽIVALI PRED VELIKIMI ZVERMI

PRIPRAVIL: ZAVOD ZA GOZDOVE SLOVENIJE, FOTO: ANITA TOMŠIČ

V projektu LIFE DINALP BEAR se na Zavodu za gozdove Slovenije ukvarjamo tudi spreprečevanjem škod, ki jih na človekovem premoženju povzročajo velike zveri. Vzadnjem obdobju je bilo v medijih veliko govora o škodah, ki jih velike zveri povzročajo splenjenjem pašnih živali. Najbolj izpostavljena skupina pašnih živali je drobnica. To soživali, ki nimajo razvitih obrambnih mehanizmov pred zvermi, poleg tega pa je njihovo gibanje omejeno na pašnik. Če zverem uspe priti na pašnik, je škoda neizbežna. Poleg visokih elektromrež so se tako v Sloveniji kot tujini kot učinkovit pristop k preprečevanju škod izkazali pastirski psi. V projektu LIFE DINALP BEAR smo zato rejcem drobnice iz delovnih linij sofinancirali 20 mladičev pastirskih psov.

Na območjih, kjer se pojavljajo velike zveri in izvaja nezaščiten pašna drobnica, škode brez zaščite nikoli ne bodo izginile. Prav zato na Zavodu za gozdove Slovenije že vrsto let nudimo rešitve za preprečevanje napadov, predvsem s pomočjo varovanja z visokimi elektromrežami in pastirskimi psi. Po slednjih je povpraševanje v zadnjih nekaj letih spet v porastu, zato smo sofinanciranje mladičev pastirskih psov vključili v projekt LIFE DINALP BEAR.

Sodelovanje z vzreditelji psov je ključnega pomena. V projektu smo se povezali s petimi vzreditelji pastirskih psov, ki vzrejajo štiri pasme: kraški ovčar, šarplaninec, tornjak in kavkaški ovčar. S sodelovanjem z izkušenimi vzreditelji smo vzpostavili mrežo kmetov, ki svoje črede pred zvermi varujejo s pomočjo pastirskih psov in so pri tem uspešni. Znanje, ki so ga pridobili z dolgoletno vzrejo in uporabo psov na pašnikih, »iz prve roke« predajajo vsem, ki se odločijo za nakup mladega psa. Do junija 2019 smo sofinancirali 20 mladih psov, ki danes že opravljajo svoje naloge, eni kot odrasli varuhi črede, drugi pa še kot »pripravniki«. Oddani psi so rodovniški in izhajajo iz delovne linije, kar pomeni, da so njihovi starši aktivni varuhi črede. Pri tem delu je sodelovanje z rejci ključnega pomena. Vzreditelji opravljajo nalogo svetovalcev na terenu, ki so z novimi lastniki v rednem stiku, jih obiskujejo in nudijo pomoč pri vzgoji psov. Z marljivim delom predvsem v prvem letu starosti namreč dosežemo, da bo pes postal učinkovit varuh črede.

»Naš cilj je pomagati kmetom pri iskanju rešitev in dolgoročno zaščititi njihovo premoženje pred napadi zveri. Gre za vložek v preventivo. Seveda se moramo zavedati, da je to postopen in dolgotrajen proces. Začnemo z enim psom, ki ga uvedemo v čredo. Do odrasle, samostojne faze potrebuje približno dve leti. Ko je osnova vzpostavljena, delovno linijo psov vzdržujemo in vključujemo nove pse v čredo. En sam pes ne more varovati črede pred večjim medvedom ali tropom volkov, za to so potrebni vsaj trije psi,« pravi Tomaž Berce, koordinator aktivnosti za preprečevanje škod v projektu LIFE DINALP BEAR.

Vzgoja pastirskega psa

Vzgoja mladih psov zahteva veliko pozornosti in časovnega vložka, zato se je moramo lotiti zelo premišljeno. Pri pastirskih psih je ključno to, da psu omogočimo vse pogoje, da se razvijejo lastnosti čuvaja črede, ki jih je podedoval od prednikov. V fazi odraščanja te lastnosti usmerjamo in jih popravljamo.

»Naloga vzreditelja je svetovati novim uporabnikom pastirskih psov. Že v leglu je zelo pomembno, katerega psa bomo izbrali, pri tem pa lahko svetuje le izkušen vzreditelj, ki ve, kakšen tip psa je

primeren za v čredo,« pravi Anita Tomšič, vzrediteljica kraških ovčarjev iz Zagorja pri Pivki. »Začetniki se morajo zavedati, da je dela s psom veliko. Imeti moraš občutek, voljo in potrpljenje za delo z živalmi. Vse poteka postopoma – od izbire mladiča do vključevanja v čredo.«

Prihodnost varovanja s pastirskimi psi v Sloveniji

Izzivov za prihodnost je veliko. Ideja je, da bi pri vzrediteljih poskušali pse vzgojiti do odrasle faze in jih nato oddali zainteresiranim rejcem. Tako bi rejcem skrajšali čas in delo, ki sta potrebna za vzgojo psa, hkrati pa zagotovili, da je pes v stalnem stiku z živalmi in pod nadzorom izkušenega vzreditelja. Takšno prakso uporabljajo tudi v Švici in Italiji, rezultati pa so zelo pozitivni. »V Sloveniji in tudi v tujini je uporaba psov v čredi večjih pašnih živali, kot so govedo in konji, še velika neznanka, kar bi želeli preizkusiti v praksi. Veseli nas odziv vzrediteljev psov, njihova pripravljenost za sodelovanje in iskanje rešitev, za kar se jim ob tej priliki tudi zahvaljujemo,« še dodaja Tomaž Berce.

Priročnik Pastirski psi

Na spletni strani Varna paša (www.varna-pasa.si) najdete priročnik Pastirski psi, ki je nastal v sodelovanju z vzreditelji pastirskih psov in je namenjen vsem, ki se zanimajo za tovrsten način varovanja črede.

ČUSTVA SO DOMA V TELESU

PIŠE: NINA PIRC VOVČKO, FOTO: FREEPIK

Zdaj že poznamo široko paleto različnih čustev in vemo, kako blagodejno lahko vpliva na nas širjenje tovrstnega besednega zaklada in seveda čim pogostejša raba. Torej je čas za nadgradnjo – da nam postane jasna razlika med dejanskimi čutenji in izrazi, ki to niso. Pogosto se namreč zgodi, da se želimo izraziti, a smo pri tem malce nerodni in naš sogovornik ne dojame, kaj smo hoteli povedati.

Čustvo ali interpretacija?

Pri čutenjih gre za dogajanje v našem telesu, ki je zelo resnično, iskreno in zato pomembno za nas. Občutij nikoli ne doživljamo v glavi, saj potekajo v telesu. Da bi jih opazili, je treba biti pozoren nase: kaj čutim in kje? Pomagamo si lahko s starimi reki, kot je denimo ta, da ti nekaj obleži v želodcu ali da se naježiš od strahu. Pri njih gre namreč prav za to, da točno opišejo, kje v našem telesu se odvija/izraža katero od naših občutij.

Naša glava (um) pa je prostor za naše misli, razmišljanja in analize. V možganih imamo shranjeno čisto vse, kar smo kdaj doživeli, tam se nahajajo tudi interpretacije in prepričanja, ki smo jih sčasoma ustvarili o sebi in drugih. Če se mi zdi, da sem slaba mama, če se v službi počutim nerazumljeno, v soseski spregledano, doma izkoriščeno ... vse to pravzaprav niso resnična čustva, so le moje misli – interpretacije in prepričanja, ki jih imam o sebi in drugih in ki morda sploh niso resnični.

Resnično je predvsem tisto, kar izhaja iz našega telesa, saj to nikoli ne laže. Če hočemo biti jasni, se moramo najprej umiriti in pogledati vase. Preden obtožimo drugega, se vprašamo: Mi je zdajle hudo ali morda grozno? Sem zaradi te situacije žalosten/-tna, zaskrbljen/-a, razdražen/-a, prizadet/-a? Se zaradi tega dogodka počutim nemočno ali jezno? Ko bomo drugemu hoteli povedati, kako nam je, bo naše sporočilo prej doseglo namen, če bomo izhajali iz sebe in odkrito spregovorili o tem, kar čutimo oz. smo čutili.

*Prenešem, da mi praviš,
kaj sem naredil in kaj ne,
in prenešem tvoje interpretacije,
a ko pomešaš eno z drugim, zbode me.*

(M. B. Rosenberg, prevod N. Pirc Vovčko)

Prevzeti odgovornost za svoje počutje

Kot smo že večkrat omenili, smo naučeni, da razloge za svoje (dobro ali slabo) počutje iščemo v ravnanju drugih. Ko mi kdo naredi uslugo, sem vesela in ga hvalim, ko naredi kaj, kar mi ni všeč, ko me njegovo ravnanje razburi ali vznemiri, pa ga krivim in obtožujem, češ, kakšen je. A resnica je ta, da smo za svoje počutje in čutenja vedno odgovorni sami. Kar drugi naredijo, je le povod, ki v nas sproži določena čutenja, razlog, zakaj čutimo tako in ne drugače, pa je vedno v nas. Sr(e)čen preostanek poletja vam želim!

Vir: M. B. Rosenberg, Nonviolent communication, Encinitas, CA, 2003.

VESELA NOVICA IN ZAHVALA ZA LUČ

PIŠE: BRINA STARČEVIĆ

Bilo je leto 2018, ko sem še trenirala pri mažoretkah. Trening smo imele do večera in domov sem hodila peš. Najbolj strah me je bilo na Slemenski cesti, saj je bila čista tema. Ko sem se opogumila, sem se odločila, da bom odšla na Občino. Pristopila sem do župana in rekla: »Rada bi javno razsvetlavo pri samotnem drevesu.« Seveda me je župan takoj razumel. Minilo je eno leto, luči pa še ni bilo. Še enkrat sem odšla na Občino in vprašala, kje je luč. Odgovorili so mi, da bo postavljena do pomladi. Prišla je pomlad, pa luči še ni bilo. Zadnjič sem odšla na Občino. Prišla sem ravno sredi sestanka. Rekli so mi, da bo luč letos postavljena. Po mesecu in pol sem se zvečer vračala domov. Zagledala sem gradbišče, a nihče drug ni vedel, da je to luč, po kateri sem hrepenela. Zato se iskreno zahvaljujem županu Blažu Milavcu, da mi je izpolnil željo, in delavcem, ki so postavili luč. Zelo sem ponosna in vesela.

Nekaj primerov interpretacij o sebi in drugih:	Jasneje in konkretnje bi se izrazili tako:
Ves čas delaš, zame pa ti ni mar.	Že tri mesece delaš dopoldne in popoldne. Pogrešam te in si želim, da bi skupaj preživela vsaj dva večera na teden.
Za vse sem sama.	Utrujena sem in doma ne zmorem vsega postoriti sama. Mi lahko v soboto pomagaš na vrtu?
Nimam pojma o igranju kitare. Kakšna zguba sem.	Zdi se mi, da slabo igram kitaro. To me spravlja v obup, saj vadim vsaj trikrat na teden.
Vsi me izkoriščajo.	Včeraj sem postorila veliko več, kot sem zmogla. Zvečer sem bila čisto razdražena.
Zelo sem razočaran, ker ne držiš obljub.	Zelo mi je hudo, ker nisi držala obljube, da greva v kino. Tega sem se zelo veselil.

OBISKAL NAS JE MARJAN MANČEK

PIŠE IN FOTOGRAFIRA: KLARA PETRIČ KLANČAR, UČITELJICA

V torek, 4. 6. 2019, nas je na Osnovni šoli dr. Ivana Prijatelja Sodražica, v učilnici 1. a razreda, obiskal Marjan Manček, slovenski ilustrator, stripar in filmski animator. Učenci so mu ob prihodu zapeli pesem Iščemo medvedka iz radijske igre Medvedek Mikec ter mu recitali pesem o Pedenjpedu. Gospod Manček jim je v dar prinesel dva plakata, ki sta nastala za otroški reviji Ciciban in Cicido, za kateri še vedno ustvarja. Z velikim zanimanjem so spremljali vsako potezo njegove roke, ko jim je na tablo narisal dve svoji karikaturi, in sicer vselega klovna ter hribca Dajnomira.

Učencem je povedal tudi nekaj o svojih začetkih, kako je rad risal kot otrok in kako je risal na voščilnice, ki jih je za sorodnike napisal njegov oče. Povedal jim je tudi, kako vesel je bil, ko so objavili njegovo prvo delo. Do sedaj je ilustriral preko 200 knjig in še vedno zelo aktivno riše. Ilustracije ustvarja na svojem domu v Selščku, kjer ima atelje. Najraje riše karikature, pri delu pa uporablja navadni svinčnik in črn tuš. Učenci so mu zastavili tudi nekaj vprašanj, na katera jim je z veseljem odgovoril. Nekateri učenci so s seboj prinesli knjige z njegovimi ilustracijami, ki jih je pred odhodom podpisal.

MI SMO SONCE

ZAPISALA: TADEJA TOPOLNIK, POMOČNICA RAVNATELJICE, FOTO: ARHIV VRTCA

»Mi smo sonce« je bil naslov in glavni moto letošnje zaključne prireditve v enoti Vrtca Sodražica pri OŠ dr. Ivana Prijatelja Sodražica, ki se je odvijala 30. 5. 2019 v novi športni dvorani pri šoli.

Sten Vilar, animator, igralec in pedagog, nam je skušal s svojo gledališko-glasbeno-plesno-animacijsko predstavo pričarati sproščeno, veselo vzdušje in izvabiti iz občinstva čim več smeha in dobre volje.

Začel je z glasnim skandiranjem »Mi smo sonce!« in navdušenim ploskanjem, ki je bilo samo uvod v pesem z istoimenskim naslovom Mi smo sonce. Pesem je povezal s poezijo Toneta Pavčka, saj je citiral njegovo Drobtnico: »Na svetu si, da gledaš sonce, na svetu si, da greš za soncem, na svetu si, da sam si sonce in da s sveta odganjaš – sence.«

V nadaljevanju je poudaril, da gremo k soncu, ki je svetla zvezda, prav vsi. V skladbi, ki smo jo poslušali, smo prisluhnili lepi misli o življenju brez sovraštva, kjer vsi ljudje živijo v miru in slogi.

Po skladbi je Sten Vilar otroke zabaval, tako da je ubesedil in prikazal, na kakšne šaljive načine lahko uporabljamo in kaj vse nam lahko predstavljajo navadne grablje. Občinstvo je poskušal nasmejati tako, da je ob spremljavi instrumentalne glasbe izvajal različne klovnske poze in kretnje ter se poleg tega še smešno spakoval.

Svoj program je nadaljeval s temo zdravega zajtrka in ščetkanja zob. V pesmi o zajtrku je skušal otroke poučiti, kako pomembno je, da zaužijemo zajtrk, in kakšen je zdrav zajtrk (npr. svež kruh, mleko, marmelada). Vsebina pesmi o zajtrku govori tudi o pomenu hvaležnosti za hrano, ki se nam vse pogosteje zdi preveč samoumevna.

Od zajtrka se je preselil k skrinjici želja. V resnici je s seboj prinesel mavrično skrinjo, iz katere je jemal rekvizite za svoje čarovniške trike, ki nam jih je pokazal v nadaljevanju svoje točke. Tako je iz skrinje izvlekel: pisano ruto, trobljo, hlače in nos za klovna, klovnsko lasuljo ... V čarovniške umetnije nas je uvedel postopoma, ponovno s pesmijo, ki poudarja pomen igre za vse otroke in starše. Občinstvo je nagovoril: »Igra, to je moje darilo za vas.«

V zaključnem delu je v svoj program vključil lik neugnane, močne in ustvarjalne Pike Nogavičke in druge knjižne like iz te li-

terarne uspešnice. Nazadnje je povabil k sebi tako otroke kot starše, da skupaj z njim zapešejo in zapojejo zadnjo pesem. V zadnji pesmi je podal univerzalno sporočilo za vse ljudi vseh starosti: »Sreča je v nas samih.«

V svojem prispevku sem na kratko povzela program gosta Ste-na Vilarja. Namen našega vrtca je bil, da letos zaključimo z delom v vrtcu na malo drugačen, poseben način, s predstavo, ki bo presenečenje za otroke vrtca. Zavedamo se, da imamo ljudi različne okuse in različna pričakovanja glede mnogih stvari v življenju. Nekaterim je bila glasbeno-gledališka animacija všeč, spet drugi imajo raje tradicionalne zaključke, na katerih nastopajo otroci, ki staršem pokažejo, kaj so se naučili. Ker živimo v demokraciji in je cilj vrtca tudi zagotavljanje vsebinsko raznolikih načinov umetniškega izražanja, se nam je zdelo prav, da otroci spoznajo neki nov, svojevrsten način glasbeno-dramske umetnosti.

Tone Pavček je zapisal: »Ni res, da je eno samo sonce in da nas samo ono greje, sonc je na zemlji in na nebu, da jih nihče ne prešeteje.« Sončki, ki še posebej močno razsvetlujejo in grejejo naša življenja, so naši otroci. V počitniških dneh zato našim sončkom namenimo čim več svojega časa in ljubezni, da bodo še naprej svetili z največjim žarom.

MILOŠ MIKOLIČ – ZBIRATELJ IN RAZSTAVLJALEC O SVOJIH PREDNIKIH

PIŠE: CVETKA VESEL, FOTO: ŽIGA LOVŠIN

Miloš Mikolič se je rodil leta 1940 v Sodražici v dobro poznani Mikoličevi družini. Trije rodovi Mikoličev pred njim so si s trudom, trdim delom in sposobnostjo postopoma ustvarili premoženje in sloves dobrih gospodarjev.

Prvi, Luka Mikolič, se je sredi 19. stoletja z Bele Vode v Loškem Potoku preselil v Sodražico. Tu je odprl svojo čevljarško delavnico in bil znan kot dober čevljar. Ustvaril si je družino in gospodarsko dejavnost razširil, kupil kmetijsko posestvo, odprl še trgovino in gostilno. Leta 1901 ga je nasledil sin Franc.

Kratek gospodarski zastoj je bilo čutiti med prvo svetovno vojno, po njej pa se je začel opazen vzpon družine. Franc je dokupil še eno hišo na trgu, porušil obe stari in dal zgraditi moderno in prostorno stavbo, kjer je uredil gostilno in trgovino. Trgovino so imeli tudi v stari prenovljeni Močnikovi hiši. Z očitnim napredkom gospodarstva je rasel tudi ugled gospodarja Franca. Opravljal je pomembne funkcije v Sodražici in skrbel za njen razvoj. Aktiven je bil v gasilskem društvu, kmetijskem društvu, pevskem društvu Glas, pri Sokolih in drugod. Dokaz njegovega ugleda in dela v občinski upravi je, da so ga izbrali za delegata Dravske banovine, ko so se šli leta 1930 pokloniti kralju Aleksandru. Dobil je številna odlikovanja in priznanja, že leta 1925 ga je kralj odlikoval za zasluge na človekoljubnem in narodnem polju s srebrno medaljo za državljanske zasluge. Poročil se je z Marijo Lušin, s katero sta imela 14 otrok. Šest jih je že v otroštvu umrlo. Za njegovega naslednika je bil predviden Milošev oče Vladimir, ki je dokončal trgovsko šolo in potem sta skupaj z očetom Francem gospodarila, gradila, obnavljala. Tudi Vlado je bil aktiven v vseh društvih v kraju. Poročil se je z učiteljico Nežiko, ki je prav tako poleg poklicnega dela imela še veliko drugih zadolžitev. Skrbela je za podmladek Rdečega križa, prevzela vadbo sokolskih otrok v kraju, pisala igre, igrala, režirala, risala kulise, šivala. Z Vladom sta imela dva sina: Vlada in Miloša.

Verjetno bi življenje teklo v tem ritmu naprej, če ne bi izbruhnila vojna. Okupacija je družino zelo prizadela; najprej so Italijani Vlada in brata Daneta odgnali v internacijo. Po vrnitvi sta se oba priključila

partizanom. V partizanih sta bila tudi Edo in Janko, nekdanja oficirja kraljeve vojske. Hiša je bila požgana in porušena kot večina Sodražice. Vlado je padel v boju na Graški Gori ob pohodu XIV. divizije na Štajersko. Nežika je bila doma aktivna v OF, organizirala je AFŽ, delala pri RK ... Po vojni je Mikoličevo posestvo prevzel Vladov brat Janko, ki je kmalu obnovil hišo in gospodaril do svoje smrti. Deloval je za ugled Sodražice, aktiven je bil v gasilstvu in bil med ustanovitelji Turistično olepševalnega društva Sodražica. Z njim se je era Mikoličev v Sodražici zaključila.

Mama Nežika je bila kot učiteljica premeščena v Ljubljano. Poleg skrbi za sinova se je angažirala v različnih dejavnostih. Za svoje delo je prejela več odlikovanj in priznanj. Miloš je odraščal kot Ljubljančan, čeprav je veliko počitnic preživel doma pri Mikoličevih. V kranjski Iskri se je izučil za rezkalca, zaposlil v Saturnu in ob delu končal srednjo tehnično šolo. Ker je bil politično aktiven, ga je pot zanesla tudi v profesionalno politiko. Leta 2003 se je upokojil kot sindikalist in še vedno deluje v sindikatu upokojencev. Zbirateljstvo mu je bilo morda prirojeno, spodbudila ga je tudi povezanost z maminim stricem, ki je bil velik ljubitelj starin. Njegove zbirke so različne, od numizmatike, razglednic do dokumentov, slik in drugih podatkov o svojih prednikih.

Že mama Nežika je podrobno opisala zgodovino rodbine Mikolič. Sin Miloš se

je na osnovi teh podatkov lotil dopolnjevanja družinskega drevesa. Nastala je obsežna zbirka gradiva, za katero bi bilo škoda, da ostane skrito v predalih.

Tako smo del tega obsežnega gradiva o Mikoličih na Tržni dan razstavili in pokazali domačinom Sodražice, drugim obiskovalcem in številnim sorodnikom, ki jih ni malo. Pobudo za razstavo je Miloš Mikolič takoj podprl, saj je največji poznavalec družine in njenih korenin. Zbranih pa je imel tudi veliko raznih družinskih predmetov in dokumentov. Pri pripravi smo se zelo angažirali člani Društva upokojencev Sodražica, za tehnično podporo smo zaprosili mlade, rodovnik je krasno izdelal Andrej Kos, Petra Marn je pomagala s tiskanjem. Da je bila razstava v avtentičnem prostoru nekdanje Mikoličeve hiše, pa sta nam omogočila Marjan in Tina iz bara Majolka, ki sedaj deluje v tej stavbi. Vsem najlepša hvala.

Društvo upokojencev Sodražica že nekaj let pripravlja za Tržni dan razstave o pomembnih osebnostih ali družinah z našega območja. Obisk razstav se vsako leto povečuje, kar pomeni, da je ljudem mar za našo preteklost, našo kulturo. Miloš Mikolič je ponosen na svoje prednike, jih spoštuje in ceni, zato je vesel, da so tudi drugi lahko spoznali pomen te družine za Sodražico in okolico. Razstava bo odprta vse poletje, zato vabljeni v bar Majolka, kjer si jo še vedno lahko ogledate.

UPOKOJENSKI IZLET V JURKLOŠTER

PIŠE: ANA MODIC, DU SODRAŽICA, FOTO: DARKO VESEL

Končno smo dočakali zaradi vremenskih ujm odpovedani in s sredine maja na sredino junija prestavljeni prvi letošnji izlet DU Sodražica. Njegov cilj je bil Jurklošter pri Šentjurju. V ozki dolinici ob rečici Gračnici je bil v 12. stoletju ustanovljen kartuzijanski samostan Jurklošter. Bil je eden izmed štirih samostanov tega reda na Slovenskem. V njem so živeli patri italijanskega in francoskega rodu, skupaj jih je bilo 16. Ostali kartuzijanski samostani so bili: Bistra pri Vrhniki, Pleterje na Dolenjskem in Žiče na Štajerskem. Do danes se je v Jurkloštru ohranila cerkev in del samostana z obzidjem.

Lokalna vodička nam je razkazala cerkev sv. Mavricija in del samostana nad cerkvenim oltarjem, kjer je bila samostanska knjižnica, v kateri so hranili na roke napisane knjige. Delo menihov je bilo namreč prepisovanje nabožnih knjig. Poleg knjižnice je bilo tu tudi skrivno stanovanje, v katerem sta se pred mogočnim grofom Hermanom Celjskim skrivala njegov sin Friderik II. Celjski in Veronika Deseniška. Seveda pa je bil tako kot v gradovih tudi v tem samostanu skrivni rov, po katerem so menihi v primeru turške nevarnosti lahko ušli na prostost. Meniške celice so bile izven te stavbe ob obzidju. Ob delu obzidja so imeli menihi nekoč svoje vrtičke z zelenjavo in zdravilnimi rastlinami. Posedovali so tudi vinograde, ribnik in mlin. Tam je še danes obrambni stolp, v katerem je pred leti stanovala znana slovenska umetnica Svetlana Makarovič.

Z avtobusom smo se odpeljali do lepega naselja Planina pri Sevnici, od tam pa do Šentjurja na ogled Ipavčeve hiše. Prostorna trška hiša s salonom, vrtom in vodnjakom je bila v 19. stoletju dom več Ipavcem, zdravnikom in skladateljem: Benjaminu, Gustavu in Josipu. Kdo izmed nas ne pozna njihovih skladb Slovenec sem, tako je mati djala, Planinska roža, Kje so moje rožice, Le predi, dekle, predi. Benjamin je uglasbil Prešernovo Zdravljico, katere sedma kitica je slovenska himna.

V neposredni bližini Ipavčeve hiše smo imeli v gostilni Jug kosilo, nato pa smo se odpeljali še do umetnega Slivniškega jezera, ki je nastalo z zajezitvijo rečice Ločnice. Iz jezera izteka rečica Voglajna. Zajezitev je bila potrebna za zagotovitev potrebne količine vode za železarno Štore. Vodna pregrada na jezeru se imenuje Tratna. Ob jezeru se zdaj razvija turizem; v jezeru živi veliko vrst rib in ob njem veliko vrst obvodnih ptic, zato se tu razvijata ribolov in lov.

Za nas je bil to še en postanek v lepi pokrajini, nato pa smo se odpeljali le še do Trojan po krofe in domov v Sodražico.

Na nekoga pa ne smem pozabiti. Naša Jelena nam je spet pripravila čudovit izlet, nas med potjo seznanjala s pokrajino in kraji, mimo katerih smo se peljali. S pripovedovanjem, ki je svojevrstno in samo njeno, nam je prikazala preteklost in jo povezala s sedanostjo, tako da smo nekaj novega slišali in videli ter si spet obogatili dušo in srce. Spontan aplavz po njenem pripovedovanju v avtobusu je dokazoval naše občutenje na izletu. Jaz pa še enkrat rečem: Hvala, da sta ti in Cvetka dvignili naše izlete na višjo raven.

SVETOVNI DAN KRVODAJALSTVA

PIŠE: TINA MIHELICH TURKOVIČ, FOTO: ŠTEFKA JORAS

V petek, 14. junija, je ob svetovnem dnevu krvodajalstva, ki ga obeležujejo po vsem svetu, tudi v Ribnici potekala slavnostna podelitev priznanj krvodajalcem in zaslužnim aktivistom Območnega združenja Rdečega križa Ribnica.

Ob tej priložnosti je potekala slovesnost v poklon najplemenitejši obliki pomoči sočloveku – nesebičnemu darovanju krvi.

Vse zbrane sta nagovorila predsednica OZRK Ribnica Katja Rus in predstavnik Rdečega križa Slovenije in strokovni sodelavec za krvodajalstvo Boštjan Novak. Podelili so skupno 44 priznanj, in sicer 22 priznanj za 50-krat darovano kri, 16 priznanj za 60-krat darovano kri in šest priznanj za 70-krat darovano kri. Iz Sodražice sta priznanji dobila Metod Pucelj in Viktor Modic. Kri sta darovala šestdesetkrat. Vsi dobitniki priznanj se slovesnosti zaradi različnih zadržkov žal niso udeležili. Podeljene so bile tudi zahvale in posebna priznanja.

- Zahvalo je prejelo podjetje Inotherm, d. o. o., ki že od leta 2005 omogoča letovanje otrok iz socialno šibkih družin. Z njegovo pomočjo je v zadnjih letih letovalo kar 507 otrok. Podjetje tudi daruje sredstva za nakup dodatnih prehranskih paketov.
- Zahvala je šla podjetju Inles, d. d., ki prispeva največ krvodajalcev in jih podpira pri njihovi humanosti.
- Zahvalo je prejelo Društvo upokojencev Sodražica, in sicer za desetletno prostovoljno izvajanje projekta Starejši za starejše.
- Posebno priznanje je prejela ga. Marija Potisk, upokojena učiteljica, ki je na osnovni šoli Loški Potok kar 30 let vodila kro-

žek Rdečega križa, mlade spodbujala k dobroti, podpirala obiske v domu starejših občanov in organizirala prireditve, ki stanovalcem doma starejših občanov omogočajo kakovostno preživljanje tretjega življenjskega obdobja.

- Posebno priznanje je prejela tudi ga. Breda Oražem za svoj dolgoletni prispevek k dobremu delovanju Rdečega križa Ribnica. Začetek njenega humanitarnega dela sega v čas vojne v Bosni, ko je bila vodja begunskega centra v Ribnici, kasneje pa je bila

sekretarka in podpredsednica Rdečega križa Ribnica.

Izredno ponosni smo na vse krvodajalce, podpornike in podjetja, ki jim je mar za najranljivejše, in smo jim zelo hvaležni.

V bazi OZRK Ribnica, ki pokriva občine Ribnica, Sodražica in Loški Potok, je danes 2990 krvodajalcev; zajeti so tisti, ki so v zadnjih 20 letih darovali kri vsaj enkrat. Sicer pa vsakoletno potekajo tri krvodajalske akcije. Posamezno obišče 250-300 krvodajalcev, pri čemer so poletne akcije nekoliko manj obiskane, najverjetneje zaradi dopustov, nekaj krvodajalcev pa se odloči za darovanje na Zavodu za transfuzijsko medicino v Ljubljani. Lani je bilo prijavljenih 973 krvodajalcev, 93 jih je darovalo prvič. Letošnje aprilске akcije so se udeležili 303 darovalci, prvič jih je kri darovalo 22. Po besedah sekretarke OZRK Ribnica Branke Milinovič so vse krvodajalske akcije uspešne prav zaradi vestnosti in predanosti krvodajalcev, ki v povprečju življenjsko tekočino darujejo trikrat letno.

ZDRAVILA IN STAROSTNIKI (1. DEL)

PIŠE: ALENKA ADAMIČ, MAG. FARM., FOTO: FREEPIK

Povečano število in delež prebivalcev, starejših od 65 let, sta značilna za pretežni del svetovnih držav. Tudi v Sloveniji se delež oseb, starejših od 65 let, povečuje. Danes znaša že več kot 15 odstotkov, po predvidevanjih pa naj bi se do leta 2025 podvojil.

SPREMEMBE V STAROSTI

Za starostnike so značilne številne spremembe, ki pomembno vplivajo tudi na razvoj bolezni, na zdravljenje z zdravili in povečujejo tveganje za nastanek težav, povezanih z uporabo zdravil. Če želimo doseči varno, učinkovito in kakovostno zdravljenje, moramo zdravljenje z zdravili prilagoditi nastalim spremembam telesa. Prav tako je zelo pomembno, da starostniki zdravila uporabljajo skladno z navodili, saj s tem prispevajo k učinkovitosti in varnosti zdravila.

KORISTI IN TVEGANJA ZDRAVLJENJA Z ZDRAVILI

Staranje je normalen proces, ki s seboj prinaša kronične bolezni in povečano potrebo po zdravstvenih storitvah in zdravljenju z zdravili. Zdravljenje z zdravili, opirajoč se na varno in pravilno uporabo zdravil, je zagotovo prednost. Prispeva k boljšemu zdravstvenemu stanju, izboljšanju kakovosti življenja in podaljševanju življenja, vendar tudi prinaša tveganja.

Najpogostejša tveganja, povezana z uporabo zdravil pri starostnikih, so:

- nezdravljene zdravstvene težave;
- neželeni učinki zdravila;
- medsebojno delovanje med več zdravili, med zdravili in hrano, med zdravili in prehranskimi dopolnili, med zdravili in alkoholom ali sestavinami cigarete;
- podvajanje uporabe zdravil;
- zapletenost odmerjanja in uporaba neprimernih farmacevtskih oblik;

- uporaba zdravila, ki ni skladna z navodilom zdravnika in farmacevta;
- neredna uporaba zdravil pri kroničnih boleznih;
- starostnik predpisanega zdravila sploh ne uporabi;
- preobčutljivostne reakcije;
- neprimerna izbira zdravila;
- prevelik oz. premajhen odmerek zdravila;
- uporaba zdravila, ki ni namenjeno za zdravljenje določene bolezni;
- neučinkovitost zdravila;
- starostnikove težave s sluhom in vidom itd.

Tveganje torej lahko izhaja iz zdravila samega ali nastane zaradi nepravilne uporabe zdravila.

ZA PRAVILNEJŠO UPORABO ZDRAVIL

Pravilno in varno uporabo zdravil je mogoče doseči le z medsebojnim sodelovanjem, dogovarjanjem in spoštovanjem med starostnikom (družino, svojci in skrbniki), zdravnikom in farmacevtom. Starostniki morajo prevzeti aktivno vlogo v procesu zdravljenja z zdravili s tem, da svoja zdravila dobro poznajo. Poznavanje zdravil bo vodilo v njihovo pravilno, varno in učinkovito uporabo. O svojem zdravilu naj se starostniki dobro informirajo že pred začetkom uporabe, pa tudi kasneje naj se o dvomih in težavah vedno posvetujejo z zdravnikom in farmacevtom.

Starostniki naj upoštevajo splošna priporočila za pravilno in varno uporabo zdravil:

- Upoštevajo naj navodila zdravnika in farmacevta glede uporabe zdravil.
- Nikoli naj sami ne spreminjajo odmerka zdravila. Manjši odmerek ne bo imel želenega učinka, večji odmerek lahko povzroči več neželenih učinkov.
- Zdravila za kronične bolezni naj uporabljajo redno in naj ne opustijo njihove uporabe zaradi boljšega počutja.
- Naj ne uporabljajo zdravil, ki so predpisana drugim osebam.
- Naj si ne izmenjujejo in posojajo zdravil, ki jih drugi uporabljajo za iste zdravstvene težave.
- Naj ne uporabljajo zdravil, ki so hranjena nepravilno ali imajo pretečen rok uporabnosti.
- Če se odločijo za sočasno uporabo zdravila brez recepta ali prehranskega dopolnila, naj se vedno pozanimajo, ali lahko vpliva na zdravila.
- Skupaj z zdravili naj ne uživajo alkoholnih pijač.

V veliko pomoč pri uporabi zdravil je tudi priloženo navodilo za uporabo zdravila, zato naj ga starostniki natančno preberejo in nikar ne zavržejo. Upoštevati je treba navodila za shranjevanje zdravil. Zdravila se hranijo izven dosega otrok!

Literatura: O pravilni in varni uporabi zdravil. Zdravila in starostniki: SFD, 2010.

MAKROKOZMOS – MIKROKOZMOS

PIŠE: KATARINA ARKO IZ DRUŠTVA ZDRAV.SI, FOTO: ARHIV DRUŠTVA

Vse se prenaša in vse se preslikuje z večjega na manjše.

Ko zadnje čase opazujem naravo z vsemi hitrimi vremenskimi spremembami, se mi vedno bolj jasno kaže povezava in odkriva resnica starega reka »kakor zgoraj – tako spodaj«. Že davno je bilo ugotovljeno dejstvo, da je vse eno.

Vsa nakopičena energija v ozračju se v veliki meri tudi zaradi našega vpliva in nevestnega ravnanja z Zemljo odziva z vremenskimi pojavi, ki jih nismo bili vajeni. Vse je posledica nečesa, kar smo ali pa nismo naredili oz. smo preprosto spregledali in imeli za samo po sebi umevno, da pač tako mora biti. Pa ni tako. Vse, kar se dogaja, je posledica nečesa.

Lahko se le vprašamo, kaj še lahko popravimo, kakšen je naš odnos do narave in vsega dogajanja v njej. Mislimo, da smo močnejši in lahko vse nadzorujemo. Narava nam kaže svojo moč, pa ne zato, da bi nas kaznovala, temveč da se začnemo zavedati, da moč vsak lahko uporabi le na sebi, za osebno rast, zaščito in obrambo. Ko spoznamo, da je vse ENERGIJA, ki jo lahko preoblikujemo le pri sebi, smo ZMAGOVALCI.

Če primerjamo grom – strelo in jezo – bes znotraj nas, lahko vidimo podobnost nakopičene energije, ki se po izbruhu sprosti, zunaj posije sonce, znotraj pa čutimo pomiritev in sprostitev. To se zgodi, kadar jezo izrazimo konstruktivno, ko izrazimo svoje občutke in čutenje. Če pa tega ne naredimo, začne grmeti znotraj nas, še posebej, ko čustev ne prepoznamo in občutke potlačimo. Vsaka oblika potlačenih čustev nam bo pustila posledice na fizičnem telesu in tudi v naši bližini, na osebah, s katerimi smo v odnosu. To občutimo kot slabo počutje (čutimo napetost, nestrpnost ...), lahko pa kot bolečino, ki kasneje preide v kronične težave (bolezen). V svoji bližini pa z nepristno, neprijazno in nespoštljivo komunikacijo tlakujemo pot v propad odnosa.

Vsi imamo morfo-genetsko polje, iz katerega delujemo in ga občutimo s svojo energijo, ki jo tudi oddajamo. Zato se z nekaterimi lažje, z drugimi težje ujamemo oz. sporazumevamo in povezuje. Naša naloga je, da smo pozorni na svoje občutke in znamo prepoznati, kje in s kom se dobro počutimo in kdaj ne, ter se temu izognemo. ODNOS JE VENDAR VSE!

Odnos do vsega in vseh, celotnega stvarstva, bližnjih, najpomembnejši pa je odnos do sebe. Znati se ustaviti, umiriti um in pogledati v svoje čutenje, kaj čutimo, kje čutimo, kajti telo nam lahko veliko pove. Čustva, ki se dogajajo v naših organih, govorijo zgodbo, ki jo prepoznamo le mi s postavljanjem vprašanj. Kaj mi to hoče povedati? Zakaj me to moti? Gremo še globlje s postavljanjem vprašanj z nevtralnimi pristopom, kot opazovalec dogodka, ne kot udeleženec, ki izhaja iz žrtve ali krivde. Poskusimo dobiti od-

govor, ob tem opazujemo svoje telo, barvo, bolečino, temperaturo telesa (hlad, vročina) ali pa se vprašajmo, kdaj in v kakšnih situacijah se nam pojavijo težave, kaj smo pred tem razmišljali, kaj se nam je dogajalo, kaj nas je vznemirilo.

Vse ima svoj odgovor in vse se zgodi z namenom, vse je posledica nečesa. Zaustavljena, nakopičena energija lahko sproži različne simptome in reakcije. Naša naloga in odgovornost je, da skrbimo za nemoten pretok energije po energijskih kanalih skozi organe, ki jih prehranjuje.

Večina današnjih težav je psihosomatskega izvora oz. posledica naših odzivov na čustva, ki se pojavijo ob neljubih dogodkih. Takrat so zelo pomembne naše misli, besede in dejanja, kar je spet posledičen odziv, ki ga odgovorno sprejmimo.

Dovolimo si vzeti čas zase, biti v miru s sabo in izbranimi, s katerimi smo v odnosu. Poiščimo stabilnost v sebi in notranjo moč uporabimo za umirjene odzive na dogodke. To je pot k ravnovesju in zdravju. Lahko rečemo, da se stanje harmonije v odnosih odraža na našem zdravju in počutju. Bodimo pri tem vzor potomcem z dejanji, ne z besedami; tudi tu je pogosta preslikava in posledičen odziv.

Zavedati se, da vsak lahko popravi le sebe, ne drugih, sprejme odgovornost za delovanje na vseh področjih, uporabi moč v dobrobit svojega in tujega življenja, in tako se bo popravil svet.

Mirnost, strpnost, stabilnost v vseh aspektih našega življenja izhajajo iz notranje moči. DELUJMO V SVOJE IN TUJE DOBRO, PREOBLIKUJMO SLABO ENERGIJO V DOBRO.

Priključite se energijskim vadbam in delavnicam v okviru Društva ZDRAV.si.

Spet bomo z vami od septembra dalje:

- Vsak torek od 3. 9. dalje od 7.30 do 8.00 BREZPLAČNA jutranja vadba na prostem.
- V torek, 3. 9. 2019, od 8.00 do 9.00 jutranja energijska vadba za seniorje.
- V torek, 3. 9. 2019, od 18.00 do 19.30 poglobljena energijska vadba za aktivne ženske.
- V četrtek, 5. 9. 2019, od 7.45 do 8.15 jutranje gibanje »pozdrav dnevu« za učence prve triade OŠ dr. Ivana Prijatelja.

JESENSKI DOGODKI:

Vabimo vas na delavnico, ki se bo odvijala 14. septembra od 9. do 12. ure v naravi na naslovu Društva ZDRAV.si, Slemenska 17. Zanimivo predavanje bo vodil velik poznavalec botanike in samooskrbe, mag. biologije **Stipe Hačimović**. Spoznavali bomo zdravilne in uporabne rastline naših krajev s poudarkom na uporabi v kulinariki.

V sredo, 16. 10. 2019, ob 18.00 pa ste vabljeni na Samozdravilno vibracijo, ki jo bo vodila naša redna gostja, ga. **Nerina Darman**. Poleg koristnih napotkov za ohranjanje harmonije v telesu na vseh treh nivojih boste deležni tudi dveurne brezplačne vibracijske terapije z najnovejšimi napravami Tesla-Zaper-Geo.

Za vse vadbice in dogodke je nujna pravočasna predhodna prijava na tel. št. 051 301 772 ali e-naslov: dru.zdrav.si@gmail.com, rina.arko@gmail.com.

KO ZADIŠI PO MORJU...

PIŠETA IN FOTOGRAFIRATA: SONJA IN MARJAN ČAMPA

Pravilen način prehranjevanja z zdravo domačo hrano in veliko gibanja sta najboljša preventiva in obramba pred boleznimi današnjega časa. Predvsem tisti, ki se poklicno ukvarjamo s pripravo hrane, moramo ljudi spodbujati in usmerjati k zdravemu prehranjevanju. Hrano je najbolje pripravljati iz zdravih in lokalno pridelanih živil. V našem kraju smo dokaj samooskrbni z živili, vrtovi nam sedaj ponujajo pestro izbiro pridelkov, kot so paradižnik, bučke, fižol, solata in še kaj.

Za tokratno številko Suhorobarja sva izbrala dva recepta, kjer je glavna sestavina riba. Tako lahko tudi doma razvijamo svoje brbončice z okusi morja, dopusta, zabave.

Paradižnika je sedaj v izobilju in lepo tekne v vročih dneh. Tokrat sva ga pripravila kot hladno predjed ali za lahko večerjo. Druga jed je ribja rulada, kombinacija ribe in zelenjave, ki jo postrežemo kot glavni obrok. Pa dober tek!

Nadevani paradižniki s tuno

6 srednje velikih paradižnikov
2 pločevinki tune
2 trdo kuhani jajci
1 žlica sesekljanih oliv
1 žlica sesekljanih kislih kumaric
po ½ žličke česna in čebule v prahu
sesekljan peteršilj
3 žlice majoneze

Paradižnikom najprej plitko odrežemo dno, da trdno stojijo in se ne zvrnejo. Na vrhu jim globlje odstranimo kapico in rahlo posolimo. Vse sestavine za nadev dobro zmešamo, da dobimo kompaktno maso. Z njo napolnimo paradižnike in jih okrasimo z olivami in peteršiljem.

Ribja rulada

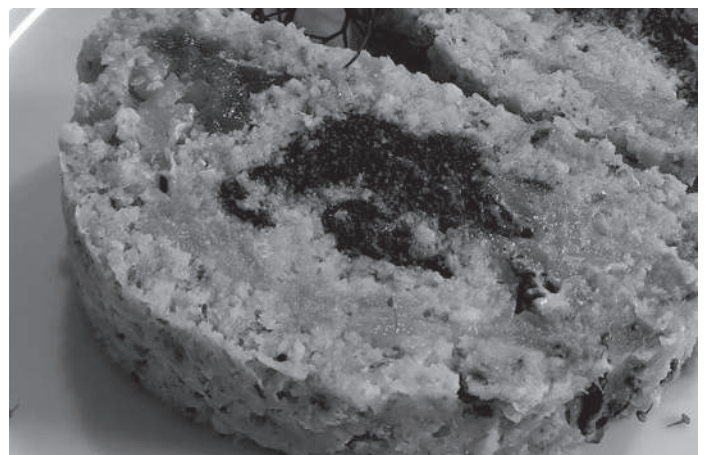
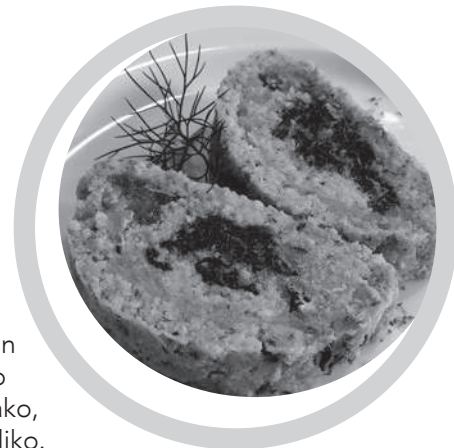
Za ribjo maso

80 dag bele ribe brez kosti in kože
2 stroka česna
sesekljan peteršilj
origano
popper
1 žlica zdroba
1 jajce
1 vrečka bele želatine v prahu (10 g)

Nadev

20 dag kuhane in sesekljane špinače
½ prepražene čebule
timijan
muškatni orešček
1 jajce
2 vloženi rdeči papriki
2 korenčka

Ribo zmeljemo v multipraktiku skupaj z začimbami, dodamo jajce in vrečko želatine. Ribjo maso razporedimo po alu foliji tako, da dobimo pravokotno obliko. Po njej razporedimo špinačo, ki smo ji primešali prepraženo čebulo, timijan, muškatni orešček in jajce. Nato porazdelimo še naribano in blanširano korenje ter na trakove narezano papriko. S pomočjo folije ribo zvijemo v rulado, začeni pri robu, kjer je špinača. Rulada naj ostane trdno zavita v foliji. Zavitek položimo v pekač, v katerega smo dolili malo vode. Folijo po vrhu nekajkrat prerežemo, da se para ne zadržuje v njej. Pečemo v pečici na 180 stopinj približno 50 minut. Narežemo na kose in postrežemo s kuhanim krompirjem in solato.

» Dobro zdravje prihaja iz dobre kuhinje.«
(Dražigost Pokorn)

PESTRO JUNIJSKO DOGAJANJE V ORGANIZACIJI KMN SODRAŽICA

PIŠE: VLADO VETRIH, FOTO: M. KLEVŽE

V soboto, 15. 6. 2019, smo organizirali veteranski turnir na travnatem igrišču v Sodražici. V bistvu je šlo za vračanje gostoljubja ekipi Godešič, katere gosti smo bili septembra 2018. Na začetku nas je nagovoril gospod župan Blaž Milavec, ki je tudi izvedel začetni udarec. Potem pa se je pet zbranih ekip pomerilo vsaka z vsako in po vrsti zelo zanimivih tekem smo dobili končno lestvico. Tako je ekipa Petek Transport osvojila prvo mesto, drugo mesto je pripadlo domačinom, tj. KMN Sodražica, na tretjem mestu pa so pristali igralci KŠD Draga. Četrtovrščena ekipa Godešič je imela v svojih vrstah najboljšega vratarja – Jureta Krajnika, peto mesto pa je pripadlo igralcem ŠD Ribca. Za najboljšega igralca je bil razglašen Jani Mihelič iz zmagovalne ekipe. Druženje ekip je po končanem tekmovanju trajalo še pozno v večer, prav tako je bil dogovorjen že naslednji turnir, ki bo zopet septembra na Godešiču. Kot zanimivost povejmo še to, da je pobudnik za turnir na Godešiču tamkajšnji župnik Branko Potočnik, ki je pred tem služboval v Dolnji vasi.

Letos nas je Turistično društvo Sodražica povabilo, da prevzamemo organizacijo Dneva športa v okviru Psoglavskih dni. Pristopili smo k projektu, in čeprav nismo vedeli, kaj pričakovati, smo ga uspešno izvedli. Člani KMN Sodražica smo tako organizirali tekmovanja v futsalu, badmintonu, namiznem tenisu in košarki, Športno društvo Sodražica je organiziralo odbojko na mivki, Balinarski klub pa ženski turnir v balinanju.

KMN Sodražica
vabi na ogled tekem

2. Čempovega memorialnega turnirja v futsalu,

ki se bo odvijal v **soboto, 12. 10. 2019**,
v Športni dvorani Sodražica.

Ker so bila to športna tekmovanja, navedimo še najboljše v posameznih športih. V futsal turnirju je zmagala ekipa Dimnikarstvo Okič, drugo mesto je pripadlo KMN Sodražica in tretje ekipi MKS. Za najboljšega igralca je bil razglašen Blaž Rot iz ekipe Dimnikarstvo Okič, naslov najboljšega vratarja pa je osvojil Toni Mihelič iz vrst KMN Sodražica. Turnir v košarki (3 na 3) je pripadel ekipi Global, drugo mesto je zasedla ekipa Veterani in tretje mesto ekipa Bobcats. V namiznem tenisu je bilo tekmovanje v dvojicah in najboljša sta bila Domen in Andrej, drugo mesto sta osvojila Alenka in Matjaž, tretje pa domačinka Mojca in Boris. Ostane nam še badminton, kjer je prvo mesto osvojil Dare Mihelič, drugo mesto Suzana Vukan in tretje mesto Vlado Vetrih.

Vsem tekmovalcem in seveda ostalim obiskovalcem hvala za obisk, še posebej pa gre zahvala našim članom, ki so pomagali pri sami organizaciji dogodka.

SIBOR INOTHERM NA MEDNARODNEM TURNIRJU VIENNA OPEN – DUNAJ 2019

PIŠE: ELVIS PODLOGAR, PREDSEDNIK SIBORJA

Dne 8. 6. in 9. 6. 2019 je na Dunaju potekal mednarodni turnir Vienna Open 2019, ki se ga je udeležilo preko 500 tekmovalcev v duo sistemu, borbah in ne wazi iz 50 klubov in 11 držav.

Ekipa Sibor Inotherm je na turnirju nastopila s 24 člani. Tekmovalci iz Sodražice so dosegli naslednje odlične uvrstitve:

- Laura Zajc in Jan Divjak, duo U14, mešani par – 3. mesto
- Gal Košir in Andraž Žlindra, duo U18, moški par – 2. mesto
- Andraž Žlindra, borbe U18, do 73 kg – 1. mesto
- Laura Zajc, borbe U14, do 52 kg – 3. mesto
- Jan Divjak, borbe U14, do 42 kg – 2. mesto
- Sara Divjak in Neža Levstik, duo U16, ženski par – 3. mesto
- Tina Zajc in Nika Gornik, duo U12, ženski par – 5. mesto

Ekipa Sibor Inotherm je med 50 klubi dosegla visoko 5. mesto v ekipni razvrstitvi in 18 medalj.

V ŠD EXTREM JE TUDI POLETI PESTRO

PIŠE: M. KLEVŽE, FOTO: Ž. LOVŠIN, M. KLEVŽE

Igralci, trenerji in vodstvo ŠD Extrem poleti ne počivamo. Igralci uspešno igrajo na različnih turnirjih v svojih starostnih kategorijah in nabirajo izkušnje za naslednjo sezono, v kateri bosta nabor naših trenerjev obogatila dva licencirana trenerja – Irena Đorđević in Blaž Rot. Blaž je tudi igralec in kapetan naše članske ekipe, Irena pa že vrsto let uspešno vodi naše najmlajše člane. Z obema se veselimo njihovih novih nazivov in jima želimo uspešno delo!

ŠD Extrem na 2. Summer futsal festu na Škofijah

V nedeljo, 30. 6. 2019, je ekipa U17 uspešno tekmovala na turnirju 2. Summer futsal fest na Škofijah. Ekipo je vodil trener Mitja Mihelič. Naši igralci so znova dokazali, da sodijo v sam vrh slovenskega futsala. Med šestimi prijavljenimi ekipami v kategoriji U17 so si priigrali uvrstitev v finale in se na koncu pomerili z aktualnimi državnimi prvaki in domačini, ekipo FC Bronx s Škofij. Po izjemno izenačeni tekmi je bil končni rezultat 2 : 1 za ekipo FC Bronx. Naši fantje so zasedli odlično drugo mesto, lovoriko za najboljšega vratarja turnirja v kategoriji U17 pa je osvojil naš vratar Lovro Debeljak. Čestitamo Lovru, vsem igralcem in trenerju Mitji Miheliču za prikazano igro, tekmovalnost in ekipni duh!

Končni vrstni red 2. Summer futsal festa 2019, kategorija U17:

1. mesto: FC Bronx
2. mesto: ŠD Extrem
3. mesto: Druga liga
4. mesto: Greenwall

Najboljši posamezniki na turnirju v kategoriji U17:

- Najboljši strelec: Tilen Cupin, FC Bronx
- Najboljši vratar: Lovro Debeljak, ŠD Extrem
- Najboljši igralec: Tjaš Begič, Druga liga

Udeležba na Tržnem dnevu v Sodražici

Mlajši člani ŠD Extrem iz Sodražice so v nedeljo, 30. 6. 2019, na povabilo Občine Sodražica društvo zastopali na otvoritvenem sprevedu na Tržnem dnevu. V sprevedu so predstavljali in ponosno nosili pokal letošnjih državnih prvakov U15. V društvu se vsem povabilom radi odzovemo, saj so lep način za predstavitev ŠD Extrem in našega dela z mladimi, ki temelji na tradiciji in strokovnosti našega kadra (trenerjev).

ŠD Extrem v novih prostorih

Julija je nad prostori bivše zadrage v Sodražici (na trgu) vrata odprla pisarna ŠD Extrem. Prostor pisarne so namenjeni sestankom, delu in urejanju administrativnih zadev med društvom in člani. V društvu se iskreno zahvaljujemo Občini Sodražica, da nam je odstopila prostore, podjetju Inotherm, d. o. o., za podarjeno pohištvo in članom, ki so pripomogli k ureditvi pisarne!

VABILO K VPISU

Ima vaš nadebudnež rad nogomet in futsal?

Želite, da svoj prosti čas koristno preživi v športnem duhu?

Želite, da se družijo s prijatelji, namesto da sedi doma za računalnikom?

Vpišite ga v nogometno-futsal šolo ŠD Extrem!

Pričakujejo vas usposobljeni trenerji in vaditelji ter urejeno okolje za treninge.

Vpis poteka za vse starostne kategorije od letnika 2015 in starejše, tudi za dekleta in člane!

Več informacij:

e-pošta: info@sd-extrem.si;

matjaz.pretrem@gmail.com

M: 051 420 450 (Nuša), 040 708 033 (Matjaž),
040 800 444 (Mitja)

ODLIČNA TEKMOVALNA SEZONA ZA SODRAŠKIMI BALINARJI

PIŠE: TADEJ KOŠMRLJ, FOTO: PAVLE HOČEVAR

Drugo mesto v drugi ligi

BK Sodražica že vrsto let nastopa v slovenski 2. državni ligi. Konkurenca je vsako leto močnejša, še posebej se bo po reorganizaciji državnih lig zgostila prihodnje leto. Število klubov se bo namreč povečalo z 8 na 10, ligi pa se priključijo pretežno močnejši klubi, ki so izpadli iz prve lige. Tudi iz druge lige so letos izpadle kar štiri ekipe.

S tekmovalno sezono 2019, ki se je zaključila sredi junija, smo sicer v klubu izredno zadovoljni. V zgoščeni konkurenci smo končali na odličnem tretjem mestu, predvsem po zaslugi suverenih iger na domačem igrišču. Veseli tudi dejstvo, da je klub že več let tekmovalno stabilen in enakovredno tekmuje tudi proti ekipam, ki bi po igralskih zasedbah morale nastopati v višjem rangu tekmovalja, poleg tega pa tudi pozimi lahko trenirajo v domačih dvoranah. Letos je tako ligo osvojila ekipa Škofje Loke; mnogi igralci te ekipe so v preteklih sezonah igrali za prvovrščeno ekipo slovenske super lige, nekateri celo v evropskih pokalih. Sodraška ekipa verjetno edina v celotni ligi igra zgolj z doma vzgojenimi igralci.

Ekipa BK Sodražica je v pretekli sezoni uspešno nastopala tudi na prvenstvih Dolenjske, ki so hkrati kvalifikacije za državna prvenstva po posameznih disciplinah. Kot najboljša rezultata velja omeniti zmagi v igri v krog (France Henigman) in v natančnem izbijanju (Tadej Košmrlj).

V prihodnji sezoni, tj. 2019/2020, je prvotni cilj BK Sodražica obstanek v zelo močni ligi z željo po sredini lestvice. Cilj bo klub poskušal doseči z novim vodstvom, dosedanjega dolgoletnega predsednika Borisa Mateliča je namreč zamenjal njegov brat Marko. Poleg tekmovalnih želja pa bo njegov glavni cilj predvsem sanacija ostrejša nad baliniščem, ki ga je precej poškodovalo junijsko neurje s točo.

Končna lestvica 2. državne lige vzhod-center 2018/2019:

1.	Trata mladi (Škofja Loka)	20
2.	Rogovila Tele TV (Kranj)	16
3.	BK Sodražica	15
4.	Eis Budničar (Količevo)	13
5.	BK Jesenice	10
6.	BK Krško	8
7.	Loka 1000 (Škofja Loka)	2
8.	BK Brezje	0

Zaključek medobčinske lige v Sodražici (2018)

Na balinišču v Sodražici se je sredi junija končala že šesta sezona medobčinske balinarske lige, v kateri je nastopalo osem ekip iz treh občin (Sodražica, Ribnica in Loški Potok). Skupno je tako jeseni 2018 in spomladi 2019 na sodraškem balinišču vsak torek tekmovalo pribl. 50 tekmovalcev različnih starostnih kategorij, od tega tudi kakih deset žensk. Med njimi je tudi Tina Mohar iz Retij, ki je začela resno balinirati prav v medobčinski ligi, trenutno pa že igra v prvi slovenski ženski balinarski ligi in je v njej tudi ena boljših igralk. Ob tako hitrem napredku bi lahko v letu ali dveh napredovala celo do reprezentance. Prav tako preseneča hiter napredek nekaterih drugih ekip, letos je denimo zelo dobro igrala ekipa iz Rakitnice.

Namen ustanovitve lige je bil sicer popularizacija balinarskega športa v širšem lokalnem okolju. Prvotni cilj je tako dosežen, si pa BK Sodražica za balinanje želi navdušiti predvsem mlade. Pri tem bi gotovo pomagala tudi uvrstitev športnega balinanja na olimpijske igre. Za olimpijske igre v Tokiu 2020 in Parizu 2024 je sicer Mednarodni olimpijski komite odločil, da bo prednost dal tržno veliko bolj zanimivim (urbanim) športom, ki prisegajo prav na mlado publiko (surfanje, rolanje, športno plezanje in breakdancing), je pa balinanje še vedno resen kandidat v čakalni vrsti, sploh z najbolj atraktivnimi disciplinami natančnega in hitrostnega izbijanja.

V letošnji medobčinski ligi je sicer tretje leto zapored zmago osvojila sodraška ekipa Zavrti (V. Drobnič, J. Lovšin, Tatjana Matelič ter J. in T. Košmrlj) pred največjo tekmičico za zmago, ekipo Prvomajske. Najlepše presenečenje lige pa je bila, kot rečeno, ekipa Rakitnice, ki je sicer pred tremi leti že osvojila tudi drugo mesto.

Končna lestvica medobčinske lige:

1. ZAVRTI
2. PRVOMAJSKA
3. RAKITNICA
4. MEDVEDJAK
5. ZAVODA
6. GRČARICE
7. RETJE
8. GREDICE

ATLETIKA IN TELOVADBA ZA NAJMLAJŠE NOVOOO! ROKOMETNA ŠOLA

VPIS V SEPTEMBRU

TELOVADBA ZA NAJMLAJŠE:

Namenjena je otrokom od tretjega leta starosti dalje. Vsebina programa je smotrno načrtovana, pestra in zanimiva, prilagojena potrebam, interesom in sposobnostim otrok, tako da lahko optimalno prispeva k njihovu razvoju in zdravju. Na igrivih telovadnih uricah jih bomo popeljali skozi atletsko abecedo, jih seznanili z osnovami gimnastike, igre z žogo. Zato, dragi starši, pripeljite svoje nadebudneže in mi jih bomo popeljali v svet igrivih športnih uric.

ATLETIKA ZA ŠOLOOBVEZNE OTROKE:

Športno društvo ŠPELA poučuje atletiko – kraljico športov za šoloobvezne otroke. Namenjena je vsem otrokom od prvega razreda dalje. Vabimo pa tudi srednješolce, ki bi se radi seznanili z atletiko. Športno društvo Špela bo poskrbelo za dobro vodene treninge atletike. Seznanili se boste z vsemi atletskimi disciplinami. Skupaj bomo obiskali razna tekmovanja s tartansko podlago in se imeli lepo.

NOVO: ROKOMETNA ŠOLA

Zakaj rokomet?

Rokomet je daleč najuspešnejši ekipni šport v Sloveniji. Marsikateremu otroku je že krojil usodo, najprej kot igra, druženje in primeren način preživljanja prostega časa, kasneje kot resen hobi. STARŠI, POMAGAJTE nam otroke spraviti iz svojih »multimedijskih brlogov« nazaj na športne površine. Rokometno šolo bo poučevala nekdaj odlična rokometna šolnica RK Krim, reprezentantka Tamara. Skozi športno igro boste spoznali elemente rokometne igre ter timsko delo v rokometu. Vabljeni!

Vse dodatne informacije dobite na telefonski št. 041 604 185 (Špela).

Atletski vrtec, atletika za šolarje in rokometna šola potekajo v Športni dvorani Sodražica.

Urnik:

TOREK:

od **16.00 do 17.00** ATLETSKI VRTEC, ATLETŠKA ŠOLA, ROKOMETNA ŠOLA
Športna dvorana Sodražica

ČETRTEK:

od **16.00 do 17.00** ATLETSKI VRTEC, ATLETŠKA ŠOLA, ROKOMETNA ŠOLA
Športna dvorana Sodražica

Pohiti, bodi prvi v dobri družbi, pripelji še prijatelje!
ŠD ŠPELA SODRAŽICA

PESEM SI 2019

PIŠE: ANA PORENTA, FOTO: OLIVIER GRANDOVEC

Polnih dvanajst let deluje pesniški portal www.pesem.si, ki prihaja iz zibelke slovenske kulture. In kot smo se srečali pri Trubarju že na samem začetku delovanja leta 2007, je v soboto, 1. junija 2019, tradicionalno tam potekalo tudi trinajsto letno srečanje avtorjev in ljubiteljev poezije. Izšel je trinajsti letni zbornik *Pesem si 2019*.

Uredili smo ga Luka Benedičič, Lidija Brezavšček, Ana Porenta, Sara Špelec in Helena Zemljč, ki smo tudi med letom delovali na pesniškem portalu, izbirali podčrtanke, svetovali avtorjem, ki to želijo, in skupaj s skrbniki, Gregorjem Grešakom, Tinotom Dolžanom in Žigom Stopinškom, bdeli nad živahnim dogajanjem na portalu. V novem zborniku je na 360 straneh objavljena poezija preko 80 avtorjev, ki prihajajo iz Slovenije, Hrvaške, Srbije, Bosne in Hercegovine, Slovaške in še od kod, med njimi tudi Jasna Janež.

V Trubarjevem muzeju smo najprej prisluhnili odlomkom iz izbranih pesmi prejšnjega leta skozi humoren prvi – in zadnji, kot je dejala voditeljica Samsara (odigrala jo je Sara Špelec) – pesniški šov, na katerem se je iskalo najboljšega poetomana ali poetomanko. V šovu so nastopili trije finalisti, Mate Jecar, I. Q. Pana in Ursula Za (upodobili so jih Matej Polzelnik, Ana Porenta in Urša Zalar), in trije žiranti, Mutola Verzavšček, Juana I. Q. in Jean Grégoire - Car (odigrali so jih Lidija Brezavšček, Jana Kolarič in Gregor Grešak). Scenarij ter režijo prireditve je tokrat duhovito izpeljala urednica na portalu Sara Špelec, glasbo in zvoke je prispeval Dan Grešak, tehnično opremo pa so upravljali in postavili Zdenko Samsa, Drejc Gruden in Tine Dolžan.

Po neodločenem izidu za najboljšega poetomana ali poetomanko in po odhodu žirije pesniškega šova z odra sta se predstavila Laura

Kranjc (vokal, violina) in Sven Horvat (kitara), ki sestavljata duet Zajtrk. Za njima je tudi že prvi plošček Pričutenja. S svojo živahnostjo, energijo, svežino in zanimivimi glasbenimi točkami sta očarala publiko, ki se je udeležila prireditve ob izidu zbornika *Pesem si 2019*. V uradnem delu smo se nato zahvalili občinam Ribnica, Sodražica in Velike Lašče, ki so podprle izid zbornika, ter Gledeji iz KUD Primoža Trubarja Velike Lašče in KGD Reciklaža Sveta Trojica, ki so z Zavodom za razvijanje ustvarjalnosti priredili predstavitev. Dogodek je v celoti posnel Niko Samsa.

Iz Trubarjevega muzeja smo se preselili v Galerijo Skedenj, kjer smo se družili in okrepčali z dobrotami Društva za ohranjanje dediščine Gradež. Sledil je pesniški mini maraton. Duet Zajtrk je uvodoma odigral še tri svoje skladbe, z branjem svojih pesmi pa so nas razveselili Lidija Brezavšček, Sara Špelec, Ana Porenta (predstavnice uredništva), Jure Drljepan, Milan Žniderič, Marija Praprotnik Kranjec, Mar-

ko Skok Mezopotamsky, Felicita Medved, Marjeta Manfreda Vakar, Ivanka Kostantino, Dimitrij Škrk, Bernarda Mrak Kosel, Irena Zore, Zdenka Zabukovec, Srečko Likar in Darinka Grmek Štrukelj. Pesnice in pesniki smo še dolgo kramljali o novih načrtih, prihajajočih zbirkah, dogodkih in vsem ostalem, kar nam je stopilo na pot, medtem ko se nismo videli. Seveda smo spoznali tudi nekaj novih pesniških obrazov.

Hvala vsem za obisk in imenitno srečanje! Na svidenje pri Trubarju čez leto dni ... Do takrat pa: Naj ne manjka tem za pesniška raziskovanja in pisanje, da bomo v družbi poezije in njenih ljubiteljev znova obiskali Trubarjevo domačijo.

Prelom

*Gosta rdečina se lepi name.
Razkleni mi hrčtenico,
slišati je njeno grgranje.
Za vekami se nabira sol.
Razišči moje prostore.
Na robovih medzvezdja
se kotalim.*

*Obljubi, da me boš
skril v dlani.
Da boš razbarval najino dvojino.*

(Jasna Janež, zbornik *Pesem si*)

UMETNOST JE

PIŠE: NINA ROJEC,
GALERIJA MIKLOVA HIŠA,
FOTO: ARHIV MH

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI SKLAD ZA
REGIONALNI RAZVOJ

Leta 2017 je Galerija Miklova hiša prijavila evropski projekt z naslovom Celostni pedagoški program Galerije Miklova hiša. V galerijski instituciji se je namreč kazala vedno večja potreba po programu, ki bo publiko seznanjal z likovno in kulturno dediščino kraja. Projekt sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj.

V okviru celostno zastavljenega pedagoškega programa je bil najprej zasnovan animirani film z naslovom *Umetnost je zame!* Glavna protagonistka filma, ribniška bajeslovna junaka Ribica in Velikan, gledalca popeljeta v galerijski prostor Miklove hiše, kjer ga s pomočjo del iz Likovne zbirke Galerije Miklova hiša seznanita z osnovnimi likovnimi in umetnostnozgodovinskimi pojmi. V nadaljevanju smo v pritličju Miklove hiše uredili pedagoško sobo. V tem kreativno zasnovanem prostoru, domovanju Ribice in Velikana, so na voljo različni ustvarjalni pripomočki in družabne igre, ki igralca na zabaven način seznanijo z ribniško Likovno zbirko in likovno umetnostjo na sploh. Soba je odprta po urniku galerije, vabljeni vsi, ki si želite ustvarjanja. Poleg družabnih iger, namenjenih mlajši publikii, je bila zasnovana tudi družabna igra galerist, ki je namenjena odraslim. Izdali smo tudi didaktično-ustvarjalno publikacijo *Umetnost je!* Publikacija vsebuje pravljičico o Ribici in Velikanu v galeriji, v drugem delu pa številne ustvarjalne naloge, s pomočjo katerih bralci spoznavajo različne likovne tehnike in likovne pojme.

Aprila smo odprli razstavo *Umetnost je!* iz Likovne zbirke Galerije Miklova hiša. V okviru razstave smo za učence prve triade osnovne šole zasnovali pedagoške programe, ki sledijo trenutnim smerni-

cam na področju pedagogike ter se vsebinsko in tematsko navezujejo na aktualne učne načrte. Učenci so si v okviru celostno zasnovanega programa v pedagoški sobi ogledali animirani film *Umetnost je zame!* in razstavo v galeriji. Preko pogovora, nalog in ugank smo jim skušali približati sodobno likovno umetnost in jih spodbuditi h kreativnemu razmišljanju in razvijanju lastne interpretacije razstavljenih likovnih del. V nadaljevanju pedagoškega programa so v kiparskem oz. slikarskem ateljeju spoznavali prostor ustvarjanja, se prelevili v umetnika in ustvarjali.

V dobrih dveh mesecih izvajanja se je pedagoških delavnic udeležilo skoraj 900 učencev. Bolj kot samo število udeležencev pa nas veseli dejstvo, da so učitelji program ocenili kot kakovosten, saj omogoča nadgradnjo znanj preko ustvarjanja, kreativnega razmišljanja in aktivnega sodelovanja. Program tako predstavlja dobrodošlo popestritev rednega učnega procesa. Junija smo obiskali okoliške vrtce in jim predstavili animirani film *Umetnost je zame!* ter izvedli ustvarjalno delavnico. V okviru projekta smo zasnovali tudi medgeneracijsko delavnico z naslovom *V galerijo z babico in dedkom*. Udeleženci so si pod vodstvom akademske slikarke Karmen Bajec ogledali razstavo in se podali na lov za umetniškimi zakladom. Spoznavanje galerije in ustvarjalni program smo ponudili tudi pripadnikom ranljivih skupin. Veseli nas, da je bil odziv udeležencev dober.

Želimo si, da bi pedagoške programe v prihodnjem šolskem letu

še nadgradili in oblikovali vsebine, ki bodo namenjene tudi učencem višjih razredov osnovne šole, srednješolcem in odraslim.

Stik z živo umetnostjo želimo ponuditi širši javnosti in jo z različnimi obrazstavnimi programi seznanjati s sodobno umetnostjo in lokalno likovno-kulturno dediščino. Zavedamo se, da lahko kulturno dediščino ohranjamo in varujemo tudi z vzgojo in izobraževanjem.

MKS MED POLETNIMI POČITNICAMI

PIŠE: BLAŽ KRAJNC, PREDSEDNIK MKS, FOTO: ŽIGA LOVŠIN

Člani Mladinskega kluba Sodražica smo se letos ponovno aktivno pridružili »šedrškemu prazniku« – Psoglavskim dnevom 2019. Tudi letos smo na prošnjo župana in TD Sodražica pripravili avtorsko predstavo ter se skupaj s Tamburaškim orkestrom Sodražica na glavnem odru Večera na trgu predstavili obiskovalcem, ki so kot vsako leto odhajali zadovoljni, kajti dobili so to, po kar so prišli – zanimivo komično predstavo, odlično glasbo z mediteranskim pridihom, druženje ter osvežitev.

Naše delo se je začelo že več kot dober mesec prej, saj smo začeli zbirati ideje in iskati navdih za igro, ki je letos nosila naslov *Ljubezen po šedršku*. Prekaljena igralska zasedba se je ponovno izkazala tudi pri sestavljanju besedila, saj smo le iz ideje, da bi se malce pošalili iz znane oddaje, ustvarili igro, ki je bila, po plazu čestitk sodeč, ljudem zelo pri srcu. Letos smo kot novost pri promociji dogodka uporabili tudi reklame lastne produkcije, ki so bile sodeč po odzivu zelo uspešne in so naš dober glas ponesle tudi v daljno internetno vas.

Vsi, ki ste bili na sobotni večer z nami, ste si lahko ogledali zgodbo o stari mami (Klara Arko), ki je bila sita tega, da sin (Andrej Kos) in vnuk (Blaž Krajnc) živita samsko življenje in popoldneve preživljata v gostilni, zato se je odločila, da stvari vzame v svoje roke in s pomočjo oglasnika na svojo kmetijo povabila mlade kandidatke za žene (Ajda Arko, Jasna Janež, Renata Janež). Zgodba se hudomušno zaple-

te, a ima srečen konec. Za vse tiste, ki se nam niste uspeli pridružiti, je to vse, kar izdamo, in le del tega, kar ste zamudili. Naj bo to šola za naprej, da si naše predstave ogledate v živo; prvo priložnost boste imeli že decembra, ko vam bomo skuhalo čisto svežo »mineštro«. Vprašajte kogar koli, ki si je ogledal katero od naših predstav – se splača, drugače vam vrnemo denar.

V sobotnem dogajanju Psoglavskih dni smo se še pred igro udeležili futsal turnirja v sklopu Dneva športa, kjer smo zasedli 3. mesto. Kljub vročini je bilo tudi dogajanje na nogometnem in odbojgarskem igrišču ter v dvorani zelo živahno, saj so člani KMN Sodražica ter Športnega društva Sodražica z okrepcilom poskrbeli tudi za obiskovalce in vsem pripravili odlične športni dan.

Po prekratnem nočnem počitku smo v nedeljo na Tržnem dnevu nadaljevali s pripravo Odra mladih, vmes pa smo še zakorakali v sprevodu. Po vzoru vseh let smo se, kot že naše ime pove, osredotočili na mlade in mlade po srcu. V kostanjevem parku smo napihnili grad za skakanje in pripravili igre za najmlajše ter postavili ring za »sumoborce«, v katerem so se lahko v posebnih oblekah pomerili naši obiskovalci, tradicionalno pa je bilo poskrbljeno tudi za glasbo ter osvežilno pijačo izpod rok naših simpatičnih natakarič. Kot novost smo ponudili kokice in s tem namignili na nadaljnje poletno dogajanje, ki ga pripravljamo – Kino pod zvezdami.

Z obiskom vseh dogodkov smo zelo zadovoljni in se še enkrat najlepše zahvaljujemo vsem, ki ste se prislonili na naš šank ali z nami na vročo nedeljo posedeli v senci dreves. Obiščite nas tudi prihodnje leto. Kaj vam bomo pripravili, pa lahko izveste že mnogo prej – spremljajte MKS na spletu prek Facebooka ter Instagrama in v lokalnih občilih.

Kino večer bo letos potekal tri petke zapored (16., 23. ter 30. avgusta) pri OŠ Sodražica. Držimo pesti, da nam bo vreme letos bolj naklonjeno, potrudili pa se bomo, da bo ogled v primeru slabega vremena vseeno nemoteno potekal v mali dvorani.

Še enkrat lepo vabljeni, za dodatne informacije pa oči na pečlje in našpičite ušesa, ko hodite okrog, saj se že šušlja, kaj člani MKS pripravljamo do konca poletja.

USTANOVLJENA UNIVERZA ZA TRETJE ŽIVLJENJSKO OBDOBJE SODRAŽICA

PIŠE: MATJAŽ NOSAN, FOTO: FREEPIK

Škrabčeva domačija je 26. 5. 2019 gostila ustanovitelje Društva Univerza za tretje življenjsko obdobje Sodražica, Ribnica, Loški Potok. Osnovni namen ustanovitve je, da tudi na Ribniškem organiziramo izobraževanja starejših. Podobna društva po Sloveniji delujejo že več kot trideset let in pomembno prispevajo h kakovosti življenja svojih članov. Gre za izobraževanja, ki omogočajo osebnostno rast, poleg tega je njihova dejavnost usmerjena tudi k splošnemu družbenemu razumevanju in izboljševanju položaja starejših v lokalnem okolju.

Študij na Univerzi za tretje življenjsko obdobje (UTŽO) bo od septembra dalje potekal v študijskih krožkih, ki jih bodo vodili usposobljeni mentorji. Vsebine temeljijo na znanstvenih vedah, didaktično pa na sodobnih andragoških spoznanjih. Splošni izobraževalni cilji so usmerjeni v aktivnega posameznika in njegovo sodelovanje v študijski skupini. Neposredni akcijski cilji vključujejo učenje uporabnih znanj, raziskovanja, javne nastope, razstave, svetovanje, likovno, literarno in glasbeno ustvarjanje, izboljševanje bivalnega okolja, spodbujanje različnih kulturnih in socialnih dejavnosti in podobno.

UTŽO ni običajna funkcionalno usmerjena šola. Ima širše poslanstvo, saj njen koncept izhaja iz humanističnih teorij izobraževanja z radostjo in učenja iz osebnih vzgibov, ki sta ga v Sloveniji izvirno in zelo uspešno razvili dr. Ana Kranjc in dr. Dušana Findeisen po načelu Znaš, nauči drugega. Uspešnost koncepta se kaže v dejstvu, da smo v Sloveniji po udeležbi starejših v izobraževanju v samem evropskem vrhu. Doslej smo pri nas zaostajali in dobro bi bilo, da se to spremeni. Veseli nas, da je občinsko vod-

stvo z županom na čelu temu naklonjeno in je ustanovitev društva podprlo. To velja tudi za župana Ribnice in Loškega Potoka. Vsi so napovedali potrebno začetno pomoč, ki bo nepogrešljiva, saj je društvo namenjeno prav vsem, njegovo delovanje pa je ne-profitno.

Pomembno je poudariti, da bo Društvo UTŽO vključeno v Slovensko univerzo za tretje življenjsko obdobje, ki povezuje mrežo podobnih ustanov po vsej državi, jo programsko podpira in tudi nadzoruje.

Potreba po izobraževanju starejših v naših občinah očitno je, saj pobudniki ustanovitve z veseljem ugotavljamo, da se je v prvem mesecu po ustanovitvi v društvo vpisalo že preko 30 članic in članov. Verjamemo, da jih bo še več na jesen, ko bodo začeli z delom prvi študijski krožki. Ponujene bodo preverjeno zanimive

dejavnosti in predavanja strokovnjakov s področja izobraževanja za tretje življenjsko obdobje.

Vsi zainteresirani ste vabljeni, da se nam pridružite. Kontakt: info.u3.ribnica@gmail.com.

VAMPIJADA

Vsako leto ob istem času v Sodražici na velikem placu se zberemo ekipe mlade, ki imamo vampe rade.

Najprej žrebamo številke, da si zakurimo ognjišče. Pripravimo klopi in mize, da vse pri roki je in bliže.

V kotel damo mast, slanino pa čebulo zrezano na fino. Dodamo vampe in šetraj in primešamo še kaj.

Še malo paprike, soli, da vse lepše zadiši, pa timijan, drobtine in že se nam cedijo sline.

Ne smem povedati vseh skrivnosti, ker tole je bilo zadosti. Pri mizi dobro se imejte in slatne vampe vse pojejte.

Mi še počakamo žirijo, da nagrade razdeli, potlej pa domov veselo, saj je končano naše delo.

Albina Levstik

FOTO: ŽIGA LOVŠIN

OB GODU FARNE ZAVETNICE

PIŠE: LJUBICA KOŠIR, FOTO: ARHIV ŽUPNIJE

*»Magdalena, fara naša te pozdravlja radostna,
saj zavetnica si naša, varuj zla nas hudega,
kličemo ti vsi goreče, prosí ljubega Boga,
da obvar'je nas nesreče, reši greha in pekla.«*

To pesem, katere besedilo (zgornjo četrto kitico) je napisal naš nekdanji župnik g. Stanislav Lenič, prepevamo vsako leto na god sv. Marije Magdalene, za farno žegnanje. Nepozabni duhovnik med mnogimi, ki smo ga poznali, ki nas je krstil, učil verouk in uvajal v krščansko življenje, bil povezan z nami vse do svoje smrti. Župnija Sodražica mu je ostala posebej pri srcu tudi potem, ko je postal škof, kar je večkrat povedal ob nagovorih v mnogih krajih.

Človek, ki je bil v vseh obdobjih življenja zelo preizkušen, vendar je bila njegova gorečnost do Boga in bližnjega večja od človeških slabosti vseh vrst. Njegova vedrina srca in duha je bila kot »balzam« za dušo, njegove besede so vsakomur segle do srca.

Pa naj bo nekaj uvodnih besed ob letošnjem farnem žegnanju namenjenih tudi g. Leniču, ki je posebej goreče častil našo farno zavetnico pred šestdesetimi leti, sedaj pa je gotovo tudi naš priprošnjik v nebesih.

»Marija Magdalena je bila rojena v času Kristusovega rojstva ali pred njim, umrla pa je v 1. stoletju. Bila je doma iz Magdale, majhnega ribiškega mesta na zahodnem bregu Genezareškega jezera. Jezus je iz nje izgnal sedem hudih duhov, jo iztrgal iz vezi demonov, sebičnih strasti in poželenj ter jo poklical v svoje spremstvo, svojo službo. Bila je med ženami, ki so hodile z Jezusom in učenci ter jim stregle. Svojemu učitelju je ostala zvesta do smrti na križu, navzoča je bila ob snemanju Jezusa s križa in njegovem pokopu, pa tudi med prvimi, ki so videli Vstalega. Upodabljajo jo s posodico z mazilnim oljem, pod križem, kot spokornico z razpuščenimi lasmi, s knjigo, s Križanim, z bičem in mrtvaško glavo ...«

Tako je zapisano v knjigi gospe Polone Vesel - Mušič.

Sv. Marijo Magdaleno bi lahko imenovali za »zelo aktualno« priprošnjico v današnjem času. Tudi danes potrebujemo izganjalce hudih duhov, demonov, človeške sebičnosti, napuha, laži, lakomnosti, nečistosti, nevoščljivosti itd., ki kalijo naše medsebojne odnose in s tem kvarijo tudi podobo naše čudovite Slovenije in nje-

nih prebivalcev. Zakaj? Mislimo, da smo svobodni, ker nam je vse dovoljeno (še posebej nekaterim), v resnici pa nas prav vse, kar ni po naši vesti, zaslužuje in nam jemlje pravo svobodo. Pred kratkim mi je nekdo rekel takole: »Rad imam našo domovino, ne pa naše države.« Zakaj, pa si lahko sami odgovorite.

Morda je prav ob farnem žegnanju pravi čas, da se zazremo v Najsvetejše, v podobo naše farne zavetnice sv. Marije Magdalene, in na kolenih »obračunamo« sami s seboj, v tišini, v globini srca, tako kot so to pred nami v globoki ponižnosti in pobožnosti delali naši predniki, ki so tudi z molitvijo in žrtvijo ohranili našo vero, naš dom in rod.

Farno žegnanje je bilo vedno povezano tudi z družinskim praznovanjem z ožjimi in širšimi družinskimi člani, ob klepetu in obloženi mizi. Res je, da je ta praznik prav julija, ko so mnogi na dopustu, pa vendar bi vsak od nas, ki smo morda doma, tudi zaradi praznika, prispeval svoj kamenček v mozaik skupnosti v naši župniji, da bi bilo vzdušje bolj praznično in veselo.

Letos je bilo posebej praznično na predvečer godovnega dne Marije Magdalene, saj sta nas zakonca Manca Izmajlova in Benjamin Izmajlov z besedo in pesmijo lepo popeljala v farno praznovanje. Vsaka od zapetih in zaigranih pesmi je povedala veliko sporočilnega o naši deželi in njenih prebivalcih, o lepoti stvarstva, če smo ji prisluhnilni tudi s srcem.

Hvala Občini Sodražica in izvajalcema!

Prav te dni v naši župniji mineva 30 let, odkar je prišel za župnika g. Franci Bizjak, naš dušni pastir, dober gospodar, razumevajoč in globoko veren človek. Hvaležni smo mu za vse napore v prid naše župnije. Duhovniški poklic ni le služba za osem ur, ampak je vse duhovnikovo življenje služenje Bogu in ljudem, ob različnih potrebah in v različnih življenjskih situacijah. Spremlja nas od rojstva do smrti, podeljuje nam zakramente z upanjem in zupanjem, da bomo zaslutili Božjo navzočnost in pomoč na vseh poteh zemeljskega življenja. Gospod župnik Franci Bizjak svoj poklic opravlja velikodušno in zelo odgovorno in Bog daj, da bi bil še dolgo med nami. Iskreno mu želimo dobrega zdravja pa obilo Božjega blagoslova in Marijinega varstva tudi v bodoče.

ZLATOMAŠNIK, BOD' POZDRAVLJEN, ZLATOMAŠNIK, BOD' ZAHVALJEN

PIŠE IN FOTOGRAFIRA: ANDREJA ARKO

Kjer sta dobrota in ljubezen, tam je Bog, je geslo ter življenjsko vodilo spoštovanega zlatomašnika g. Antona Dobrovoljca, ki je živel in deloval v skladu s tem »sloganom« vsaj 50 let.

V nedeljo, 30. 6. 2019, je g. Dobrovoljc opravil kar dve zlati maši: prvo dopoldne na Robu, kjer je hkrati z upravljanjem gorniške župnije soupravljal še njihovo, popoldne pa je svečano zlato mašo daroval v gorniški cerkvi. Slovesnost v počastitev njegovega jubileja na Gori je bila hkrati vesela, pa tudi precej žalostna. In zakaj je bilo slavlje hkrati tudi žalostno? Zato, ker spoštovani župnik zaključuje z bivanjem na Gori in se od nas poslavlja ter tako gorniška župnija spet ostaja brez »svojega« dušnega pastirja.

A takšna so pač pota Gospodova in spremembe so edina stalnica v življenju. Ne preostane nam drugega kot takšno odločitev spoštovati, razumeti ter biti hvaležni, da smo ga kot ena najman-

jših župnij (če ne celo najmanjša v Sloveniji) imeli čast osem let imeti v svoji sredini.

Nikoli se mu ne bomo zmogli in uspeli dovolj zahvaliti za to, kar je s predanostjo svojega poslanstva ter nesebičnim delovanjem, vrednim zgledovanja, naredil med bivanjem med nami za vse nas.

Čestitke, zahvalo in spoštovanje smo mu gorniški farani izrazili s prebranimi besedami v nagovoru:

Spoštovani vsi zbrani, posebno še današnji slavljeneč:

ob vašem slavlju in hkrati tudi slovesu od nas mi v znak zahvale dovolite nekaj preprostih besed. Obljubim, da ne bom dolga, čeprav bi lahko vsa vaša dobra dela, ki ste jih naredili za nas, do 5. avgusta naštevale.

O vaših občečloveških vrednotah že sam vaš priimek pove: Dobro-

voljc, kajne. Sami skromni, kot ste, pravite, da je vsaka maša, ki jo opravite in darujete, zlata maša. Ob tem si bom dovolila citirati besede nadškofa Stanislava Zoreta, ki jih je izrekel ob neki drugi zlata maši:

»In je res, da je vsaka maša zlata maša, čeprav tega v svoji človeški nebogljenosti ne doživljamo vedno tako, pa vendar je res, da je vsaka maša zlata maša, pa vendar ni vsak mašnik zlatomašnik.

Zlatomašnik je nekdo, ki je ostal zvest in živ vseh 50 let svojega duhovništva. In zato je slavje zlate maše vedno v resnici razlog za zahvaljevanje. Za zvestobo in za vse tiste darove, ki jih Gospod daje duhovniku in po njem Božjemu ljudstvu skozi leta njegovega služenja, skozi rane, ki jih prejema njegovo srce. In če jih ne prejema, ni Kristusov duhovnik.«

Biti zlatomašnik, kot ste vi, je res poslanstvo v najzlahnejšem pomenu besede. Zlati ste v dveh smislih: zlato je vaše bogato, duhovno srce, ki se ponižno razdaja za vse. In zlati ste v smislu števila let vašega maševanja in množenja oz. deljenja vseh vaših talentov med nas, vaše »krščanske« dušice.

In kot je bilo že rečeno, je zlata maša razlog za zahvaljevanje. Res iskreno vam izrekam čestitke za uradnih 18.250 dni vašega duhovnega poslanstva in maševanj, za vašo zvesto in velikodušno predanost, za vse dni, ko ste svoje srce odprli za potrebe sočloveka. Svoje pastoralno poslanstvo ste vzeli zelo zares in pridno ste ponavljali abecedo duhovnega življenja ...

Prijazno bi se rada zahvalila za vse, kar ste v 2920 dneh na Gori storili za gorniško cerkev, za cerkev, napisano z malo, in Cerkev, napisano z veliko začetnico. Brez obešanja na veliki zvon (kot radi rečemo simbolično) ste poprijeli za vsako delo in vsakega z odliko opravili.

Ravno z zvonom oz. zvonjenjem ste tudi začeli svoje tukajšnje dni, tako da se glas zvona naše cerkvice oglašja moderno, avtomatizirano. Vsake četrte ure se oglasi in nas opominja, kako čas teče in beži ...

K nam ste prišli, kot ste rekli, v »penzijo«, ampak z vsem delom tukaj ter s soupravljanjem še robarske župnije res niste imeli priložnosti veliko poležavati v senci in reševati križanke. Vse v tej cerkvi je po zaslugi vaših pridnih rok dobilo novo podobo. Z eno besedo: cerkvico ste pozlatili in je danes prav primerna in pripravljena za zlatomašnika. Tako lepa, kot je, bi si zaslužila celo kakšnega novomašnika!

Izza prižnice ste nas znali vedno mirno, brez žuganja ter z vso predanostjo navduševati, naj se trudimo biti zgledni in potrpežljivi farani. S svojim močnim zgledom ter lepimi vrednotami, kot so delavnost, preprostost, krotkost in ponižnost v srcu. To so tudi vrednote, ki vas tako kot vaš priimek značajsko označujejo. Ste svetla luč in zgled ter »šolski« primer pravega krščanskega vzornika.

Velikokrat ste bili, če se smem pošaliti, »deklita za vse«. Sami v vlogi mežnarja, gospodarskega sveta, ključarja in župnijskega sveta, peva in krasilca, kurjača, ministranta, vzdrževalca, da kuharice niti ne omenjam ...

Pa morda sem še kaj spregledala, skratka: zavedamo se, da smo vam veliko premalokrat priskočili na pomoč, a zdaj je, kar je, ter nam, prosimo, ob slovesu vse to opravičite.

Ahaaa: s porokami in krsti na Gori (to pa res morate iskreno priznati) vas pa prav zares nismo preveč mučili in obremenjevali. Morda boste ob priložnosti sami povedali, koliko ste jih opravili.

Boglonaj, spoštovani župnik, za vse ter veliko božjega blagoslova in milosti polnih dni vse do vaše diamantne maše (60. obletnica). Takrat vam bomo pa enako vse dobro in lepo spet zaželeli za vašo platinasto (70.) obletnico mašništva. Za alabastrno (75.) obletnico vaših maševanj se bomo pa kasneje dogovarjali. Velja???

Še to, če smem: ob neki priložnosti sem se vam sama osebno s krasno pesmijo Ide Semenič že zahvalila za vse, tokrat se vam z njo zahvaljujem v imenu vseh Gornikov in tukaj zbranih.

HVALA – BESEDA MALA

*Hvala,
beseda mala,
a velika,
da gore premika,
ruši bregove,
zida mostove,
sesuva nadutost,
rojeva hvaležnost,
klesti prevzetnost,
gradi prijaznost.*

*Premalokrat izrečena,
premnogokrat pozabljena,
namerno zamolčana,
preprosta, velika beseda mala –
hvala.*

Bog nam je priča, da vas bomo zelo pogrešali, in upamo, da se boste radi vračali. Dobrodošli ste vedno! Zdaj bom pa čisto zares zaključila: Bog vas živi! Angeli varuhi pa naj vas čuvajo na vseh prihodnjih poteh. Sprejmite zato v imenu vseh nas tega lesenega angelčka, ki je izdelek iz domačih krajev.

ZLATA VAM HVALA, spoštovani Dobrovoljc!

GORNIŠKA LENČKA

PIŠE: ANDREJA ARKO, FOTO: WIKIPEDIA

Spoštovane bralke in bralci Suhorobarja, mi dovolite preprosto vprašanje? Ste že slišali za »Gorniško Lenčko«? Če je odgovor »da«, ste po mojih opažanjih med manjšino v teh krajih, in če je odgovor »ne«, bi vas rada seznanila s tem, kdo je bila.

»Gorniška Lenčka«, Magdalena Gornik, je bila žena, v kateri je božje oko našlo svojo izvoljenko. Žena, ki je svoje življenje in trpljenje posvetila Bogu, žena, ki je živela za druge, molila za druge in se darovala za druge. Rojena je bila 19. julija 1835 v vasi Janeži kot tretja od sedmih otrok v preprosti kmečki družini. Še isti dan, kot je bila rojena, je bila tudi krščena v cerkvi Marije Snežne na Gori pri Sodražici.

»Mala Magdalena je bila povsem običajna deklita. Staršem je rada pomagala pri delu, do ljudi je bila prijazna in ljubezniva. Rada je bila v družbi svojih vrstnic. Že kot otrok je gojila posebno ljubezen in spoštovanje do Jezusa v najsvetejšem zakramentu.« Bog pa je na poseben način posegel v njeno življenje.

Spomladi leta 1847 (stara je bila 12 let) jo je mati poslala na njivo po krmo za prašiče. Ko je prišla blizu njive, je pred seboj

zagledala neznano ženo, ki se ji je po prisrčnem pogovoru predstavila kot Jezusova mati in mati vseh ljudi. Poučila jo je, naj Jezusa ljubi, kolikor more, in mu daruje vsako delo.

Tako se začne mistično življenje Magdalene, ki je nato kar 47 let živela brez vsake zemeljske hrane, se hranila z »nebeškimi zrnici«, nosila na svojem telesu znamenja Kristusovih ran in stigme, doživljala posebne izraze božje naklonjenosti, zamaknjenja in videnja ter se pojavljala z nenavadnimi darovi, tako da so ljudje od blizu in daleč že od leta 1848 dalje prihajali na Goro gledat, kaj se dogaja. Kot je ob pojavu letečih mravelj Magdaleni pojasnila božja Mati: pojav je znamenje, »da bo na Goro prihajalo toliko romarjev kot mravelj in blagor tistim, ki bodo v to verjeli«.

Magdalena je sama napovedala, da bo znova zaživela med ljudmi ter bo vse več ljudi, ki se bodo v težavah s priprošnje zatekali k njej, uslišanih in se bodo na njeno priprošnje tudi začela dogajati uslišanja »šesti rod po moji (Magdalenini, op. a.) smrti«.

To je zdaj »naš«, »ta« čas.

Čas »šestega rodu« po njeni smrti.

V zvezi z Magdalenino smrtjo, umrla je 23. februarja 1896, je ohranjen spomin, da je njene bližnje, vse po vrsti revne, skrbelo zavoljo pogostitve pogrebcev, ki so jo že v času njenega življenja pogosto hodili opazovat in se čuditi njenim mističnim dogajanjem. Zaman jih je vedno mirila, naj si ne delajo skrbi, saj bo že Bog poskrbel, da bo vse prav. In res: zapadlo je ogromno snega, pritisnil je oster mraz, tako da se je pri odprtem grobu zbralo le osem pogrebcev.

O njej je Martina Kraljič napisala dragoceno diplomsko delo, knjigo Magdalena Gornik z obsežnim opisom njenega življenja, trpljenja ter mističnih dogajanj. V Nadškofjskem arhivu obstaja več kot 6800 strani zapisov in dokumentov, v katerih so opisana doživljanja in njeno življenje, med njimi tudi njena lastnoročna pisma ter lastnoročna poročila oseb, ki so jo opazovale in so pisale poročila na škofijo ali pa tudi v časopise. Veliko več o Magdaleni Gornik najdete na mnogih spletnih straneh, ki orisujejo njen življenjski lik. Število zadetkov na temo njenega življenja in mističnih dogajanj se je na internetu v nekaj letih močno povečalo. Ne le v slovenskem, tudi v drugih jezikih. Posnet je bil tudi film o njej z naslovom Slovenska mistikinja – Magdalena Gornik. Romarji vse pogosteje v čedalje večjem številu, že kar množično, prihajajo na Goro. Vsakoletni romarski shodi ob njenem grobu so tudi na dan njene smrti. Njen grob in znamenje prvega videnja postajata pravi romarski kraj.

V letošnjem članku slovenske revije z naslovom Medžugorje pri Sodražici, kjer naj bi se prikazala Marija se avtor sprašuje sledeče: »Ali bi se morda lahko zgodilo, da bi ob razglasitvi Magdalene Gornik za blaženo nastalo na Gori pri Sodražici, od koder je bila doma, novo romarsko središče, ki bi preglasilo kakšno drugo obiskano središče, morda celo Medžugorje?«

Zelo mogoče!

Knjiga romarjev v gorniški cerkvi, kamor lahko romarji in njeni spoštovalci zapisujejo svoje priprošnje in uslišanja ter se ji priporočajo v molitvah, se pridno polni. Ob obisku Magdaleninega groba leta 2008 je svoj zapis v knjigo dodal tudi nekdanji nadškof in kardinal Franc Rode. Takole pravi: »Naravno je, da ob izrednem pojavu mističnih doživetij in svetniškega življenja Magdalene Gornik mislimo na postopek za beatifikacijo in kanonizacijo. Drugi narodi bi to že zdavnaj storili.« Slovenska Cerkev je po ljubljanskem nadškofu Stanislavu Zoretu z dekretom 19. februarja 2019 imenovala in potrdila postulatorja v postopku za beatifikacijo Magdalene Gornik in to vlogo in nalogo je sprejel spoštovani g. Franci Petrič.

On sam je tudi v petek, 19. 7. 2019, na dan 184. obletnice Magdaleninega rojstva, v cerkvi Marije Snežne na Gori sodeloval pri romarskem shodu. Najprej z molitveno uro pred Najsvetejšim, nato pa je bila ob res množični udeležbi opravljena sveta maša, ki jo je ob somaševanju daroval gospod nadškof msgr. Stanislav Zore, sodelovali pa so še domači župnik, sveži zlatomašnik g. Dobrovoljc, g. Bizjak ter g. Andrej in že prej omenjeni g. Petrič.

Takšnega obiska cerkva še ni doživela, pokala je po šivih. Tudi če bi bila približno trikrat večja, bi bila tisti dan veliko premajhna za vse romarje, ki so zbrali v čast in spomin Magdalene Gornik.

Romarji od zelo, zelo daleč so si spet vzeli čas in se ji prišli poklonit in priporočiti ter tudi sporočiti uslišanja. Veliko manj, le peščica v primerjavi z romarji iz drugih krajev, je bilo domačih vernikov, in ker tudi sicer opažam(o), da je bolj poznana in spoštovana drugje kot doma, mislim(o), da je prav, da jo tudi na tak način bolje spoznamo, se osvestimo, kakšno veliko milost imamo, da smo del »zgodbe in zgodovine teh krajev«, in kakšni veliki ljudje so (bili) del našega skupnega prostora v teh lepih, mirnih, neokrnjenih krajih Slovenije.

Ob priložnosti počastitve 123. obletnice smrti mistikinje Magdalene (tudi na dan njene smrti je na Gori vsakoletni romarski shod) v soboto, 23. februarja 2019, nas je postulater Franci Petrič vzpodbujal, naj se ji priporočamo v stiskah in težavah, z besedami: »Dokaz, da je Magdalena zvesto služila Bogu, so že mnoga uslišanja na njeno priprošnje. Dajmo Magdaleni Gornik priložnost, da kaj stori za nas v nebesih. Ona sama je izbojevala mnoge boje in nas razume. V njej imamo res veliko priprošnjico.« Šaljivo je dodal (nisem čisto prepričana, ali ga znam točno citirati): »K njej se še posebej spleča priporočati, ker še ni polno zasedena!«

Dokaz, da to drži, so številne zahvale v knjigi romarjev, ko so se z ugodnimi rešitvami velikih stisk in preizkušenj, ki jih prinaša življenje, lepo rešile zadeve. Nekaterim med njimi bi lahko rekli že kar »čudeži« ali vsaj »velika uslišanja« in v knjigah romarjev tudi takšnih ni malo!

Njeni izbojevani boji, pa četudi še tako težko doumljivi, naj nam bodo zgled, naj nam dajo pogum in moč v boju in premagovanju trpljenja tega sveta. Ne pozabimo na njene besede: »Pojdite, ljube duše, po tej poti, ki jo je Jezus zapovedal ... Ostra je pot, strašno težka, pa vendar je duša tako vesela, ko gre po njej, vesela je, ko se spomni na Jezusa.«

Vse navedeno in zapisano naj bi pripomoglo k še večji prepoznavnosti Magdalene Gornik najprej v njenem »domačem«, nato slovenskem okolju, pa tudi preko meja naše Slovenije.

Takšna spodbuda je v bistvu tudi namen mojega zapisa, ker si to Magdalena Gornik resnično zasluži. Zato, dragi obiskovalec in spoštovalec »Gorniške Lenčke«: kadar si na Gori, obiži njen grob z napisom BLAGOR NJIM, KI SO ČISTEGA SRCA, KER ONI BODO BOGA GLEDALI.

*Kdor živi v spominu drugih,
ni mrtev, je samo oddaljen.
Mrtev je tisti, ki ga pozabijo.*

Zahvala

DARINKA ZAJC
(15. 9. 1928–22. 7. 2019)
iz Žimaric

Zahvaljujemo se vsem, ki ste izrekli sožalje,
molili zanjo, darovali sveče in za svete maše
ter jo pospremili na zadnji poti. Posebna
zahvala bolniškemu osebju UKC Ljubljana, ki ji
je lajšalo bolečine pred smrtjo.

Vsi njeni

*Tak čudno je naše življenje,
srečno in hkrati nesrečno,
in kratko je naše življenje
in eno samo za večno.
(Kajetan Kovič)*

Zahvala

V 96. letu se je poslovila naša draga sestra in teta

IVANA ANDOLŠEK
(24. 2. 1924–25. 5. 2019)
Žimarice 8

Iskrena hvala vsem sorodnikom, prijateljem,
sosedom in znancem, ki ste jo imeli radi in jo
obiskovali v domu starejših v Cerknici. Hvala
gospodu župniku za opravljen obred, pevcem in
vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti.

Vsi njeni

*Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
pomislite, kako trpela sem,
in večni mir mi zaželite!*

Zahvala

ob izgubi hčerke, sestre, mamice, babice in tete

MARTINE HRIBAR, ROJ. BENČNA
(19. 2. 1967–28. 5. 2019)

Zahvaljujemo se vsem in vsakemu posebej za
izrečeno sožalje in besede tolažbe.

Žalujoči: vsi njeni

*Končane skupne so poti ...
v spominu so ostale
kot biser dni,
kot sen noči,
čas jih več ne rani.*

Zahvala

Zapustila nas je naša draga mami

ZINKA ŠTUPICA
(1931–2019)

Srčna zahvala sem, ki ste bili v dnevih žalosti
ob izgubi najine drage mami z nama, izrekli
sožalje in naju bodrili. Hvala vsem, ki ste najino
mami imeli radi, se poslovili od nje in jo pospre-
mili na njeni zadnji poti.

Žalujoči: vsi njeni

Knjižna popotnica v jesen

PIŠE: NEŽKA MOHAR GAČNIK, BIBLIOTEKARKA

Počasi se izteka brezskrbni čas počitnic in dopustov. Prav kmalu se bodo ponovno odprla šolska vrata. Tudi med počitnicami nismo pozabili na svoje zveste bralce. Posebej zanje smo izbrali naslednje zanimive knjižne novosti, ki jim jih natančneje predstavljamo.

NICOLAS BARREAU

Ljubezenska pisma z Montmartra

Julien Azoulay, pisec romantičnih komedij, je čisto na tleh. Pri rosnih triintridesetih letih mu umre ljubljena žena Héléne. Še prej pa ji mora dati slovesno obljubo, da ji bo po smrti napisal triintrideset pism – po eno za vsako leto svojega življenja.

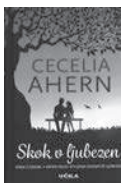
Julien po nekaj pismih presenečeno ugotovi, da ga pisanje na neki čudni način pomirja. Héléne pripoveduje o življenju brez nje, o njenem sinu Arthurju, ki ne želi žalostnega očeta, o njeni prijateljici Cathérine, ki ga hoče tolažiti.

Svoja pisma polaga v skrivni predal Héléneinega nagrobnika na čudovitem Montmartru. Toda nekega dne začnejo pisma izginevati, na njihovem mestu pa Julien vedno najde neki znak: kamnito srce, uro z lajno, vstopnici za kino, zemljevid Pariza.

Julien se ne zaveda, da ga nekdo opazuje. Nekdo, ki bere njegova pisma in želi človeka, ki se muči s svojo usodo, pripeljati nazaj v svet živih. Nekdo, ki se je vanj zaljubil.

CECELIA AHERN

Skok v ljubezen

Poti Christine Rose in Adama Basila se križata nekega večera, ko Christine prečka dublinski most. Na robu mosta stoji moški, ki je tik pred tem, da skoči v reko. Adam je obupan, a Christine sklene z njim »odštekano« dogovor: do njegovega petintridesetega rojstnega dne (ki bo že čez pičlih 14 dni!) mu bo pokazala, da je življenje vredno živeti. Odločena je, da Adama med tem časom ne bo spustila z oči niti za trenutek, zato se zapleteta v niz trapastih dogodivščin in romantičnih gest za Adamovo bivšo. Christine je prepričana, da njen načrt deluje in se Adam počasi spet zaljublja v življenje. Ali pa se morda dogaja še kaj več? Kdo bi vedel ...

LIA LOUIS

Nekje blizu sreče

Pismo iz preteklosti bi utegnilo rešiti misterij njene-ga življenja! Lizzie James je srečna. Ima stalno službo (s stalnim dotokom prigrizkov), še iz srednje šole ima isti krog najboljših prijateljev in vsak četrtek preživi v objemu družine. Lizzie ima rada svoje nezapleteno življenje.

Potem pa nekega dne prispe pismo od njene prve ljubezni, Romana. Pismo nosi datum, ko je pred 12 leti izginil. Ko Lizzie razvozla skrivnost iz pisma, izve, kaj se je zgodilo leta, ko je njeno življenje razpadlo – in vse poti jo naenkrat vodijo nazaj k Romanu. Lizzie James je mislila, da je srečna ali da je vsaj nekje blizu sreče. Zda pa ni več povsem prepričana.

SEBASTIAN FITZEK

Pacient

Pogrešan otrok, obupan oče in srhljivo dogajanje v psihiatrični bolnišnici. Priznal je že dva grozljiva umora otrok in berlinsko policijo pripeljal do strahovito iznakaženih trupel. Toda nato se je psihično bolni zapornik Guido T. po nasvetu svoje odvetnice zvil v molk. Policija je prepričana, da je ugrabil tudi šestletnega Maxa, ki je pred tremi meseci izginil brez sledu. Vendar preiskovalci nimajo nobenih obremenilnih dokazov, temveč samo indice. In brez zapornikovega priznanja Maxova starša ne bosta nikoli izvedela, kaj se je v resnici zgodilo z njunim sinom, in se ne bosta mogla nikoli posloviti od njega. Tri mesece po Maxovem izginotju preiskovalec pristane na prošnjo obupanega očeta: spravil ga bo v psihiatrično bolnišnico, kjer je na zavarovanem oddelku za forenzično psihiatrijo zaprt Guido T. Kot pacienta pod krinko, opremljenega z lažno bolniško kartoteko. Zato da se bo lahko približal morilcu otrok in iz njega skušal izsiliti priznanje.

C. J. SANSOM

Ukinitev

Ukinitev je izjemno živ portret tudorske Anglije. Leto 1537 je in dežela je razdvojena med tiste, ki zvesto sledijo katoliški cerkvi, in tiste, ki so zvesti kralju in novonastali anglikanski cerkvi. Ko v samostanu na južni obali Anglije brutalno umorijo kraljevega komisarja, pozove Thomas Cromwell, strahoviti generalni vikar Henrika VIII., kolega reformatorja Matthewa Shardlake, da vodi preiskavo. Shardlake in njegov mladi varovanec odkrijeta dokaze o spolni kršitvi, poneverbi in izdaji, in ko odkrijeta še dva druga umora, morata hitro ukrepati, da preprečita morilcu, da bi ponovno udaril. Jima bo uspelo ali se bo ponovno prelevala kri?

STEPHEN KING

Premik trojice

V drugi knjigi Kingove fantazijske mojstrovine Roland iz Gileada, poslednji revolveraš, naleti na troje skrivnostnih vrat, ki se samo zanj odpirajo v različna obdobja v našem svetu. Iz tega sveta mora v svoj svet pripeljati tri, ki ga bodo spremljali na poti do Temnega stolpa.

V New Yorku sredi osemdesetih Roland združi moči z uporniškimi Eddiejem Deanom. Druga vrata vodijo v šestdeseta leta k razdvojeni borki za pravice črncev Odetti Holmes. Zadnja vrata razkrijejo Jacka Morta, serijskega morilca iz sedemdesetih let. Mort zasleduje Jaka, fanta, ki ga je Roland spoznal v Vmesnem svetu. Ko se združijo orjaške moči, iz krvoločnega boja med podtalnim zlom in sovražniki iz drugih svetov vznikne groznja, da se bo Rolandovo popotovanje do Temnega stolpa tu končalo. Bo temu res tako?

S tem tudi zaključujem tokratni pregled nekaterih knjižnih novosti. Vljudno vabljeni v sodraško knjižnico! Vsem osnovnošolcem in dijakom želim uspešen začetek novega šolskega leta na poti pridobivanja novih znanj in izkušenj ter spoprijemanja z vsakodnevnimi izzivi. Vsi skupaj čim lepše in prijetneje preživite letošnjo jesen! Radi in lepo se imejte ter na svidenje do prihodnjič!

Člani Čebelarke družine zgledno vzgajajo podmladek.

Člani Ribiške družine revirja Sodražica v polni pripravljenosti.

Plesni koraki simpatičnih mažoretk ... pa kaj, če niso čisto usklajene.

Prifarski muzikanti so »fantje od Fare«.

Poskočne viže Poskočnih muzikantov, pa tudi Rok in Barbara sta že domača na našem trškem odru.

Spretno roke rezbarja Draga Koširja ustvarjajo umetnine.

Čeprav niso v ospredju, so pomemben člen Psoglavskih dni.

Ubrani glasovi pevske zasedbe Korat.

Lovsko društvo s simpatičnim podmladkom.

Mladinci - razigrani in posebni kot vedno.

Klub harmonikarjev Urška vsako leto z venčkom domačih ogreje občinstvo.

Domači ustvarjalci v akciji..

RD Ribnica,
ribnik Smrekovec Sodražica
vabi na prireditev

Ribiški piknik

ki bo v nedeljo, 18. 8. 2019, od 12. ure
dalje pri ribniku Smrekovec.

Za vas bomo pripravili

- pečene in dimljene postrvi
- ribje polpete
- čevapčiče

Preživite ta dan v neokrnjeni naravi ob
ribniku Smrekovec.

(V primeru slabega
vremena bo piknik v
nedeljo, 25. 8. 2019.)

ZAHVALA IN POVABILO

TD Sodražica in Občina Sodražica se zahvalujeta vsem društvom in posameznikom, ki ste nam pomagali, da so Psoglavski dnevi 2019 uspeli. **HVALA** vam za vaš prispevek. Hvala tudi vsem sponzorjem, brez katerih bi prireditev težko izpeljali.

Psoglavski dnevi, ki jih pripravlja Turistično društvo Sodražica ob podpori Občine Sodražica, so ogromen organizacijski zalogaj. Ker želimo narediti tridnevno dogajanje pestro in zanimivo, lepo vabimo k sodelovanju posameznike in društva iz naše občine, da se nam pridružite pri snovanju prireditve Psoglavski dnevi 2020.

microera

Microera Jože Šilc s.p.
Hrovača 14A (trgovski center SPAR Ribnica)
1310 Ribnica
☎ 01 8373 116
☎ 051 358 762
✉ info@microera.si
www.microera.si

UGODNI NAROČNIŠKI PAKETI TER AKCIJSKI MOBITELI NA OBROKE!

Ugodni fiksni paketi NEO
in mobilni paketi NAJ

DELOVNI ČAS:
PON - PET
8.30 h - 12 h
ter 14 h - 18 h
SOB
8.30 h - 11.30 h

TelekomSlovenije

POOBLAŠČENI PRODAJALEC

PEDICARE
MEDICINSKA NEGA NOG

📍 PE PEDICARE, Tina Jordan s.p.
Ob železnici 4a, 1310 Ribnica

☎ 031 759 100

✉ info@pedicare.si

🌐 www.pedicare.si

Zakorakali smo v vroče poletje. Ste poskrbeli, da so vaša stopala zdrava in urejena?

Naročite se še danes na zeleno storitev in vstopite v poletni dan z lahkotnim korakom.

🌐 www.maksi-servis.si

☎ 070 718 718

maksi SERVIS

Vaša varnost - naša prioriteta

- PROTIVLOMNA VRATA
- OKNA
- ALU VRATA
- PVC VRATA
- NOTRANJA VRATA

🔍 Hitra dobava
in montaža

🔍 Protihrupna
okna & vrata

🔍 Toplotna &
zvočna izolacija

Z VIZITKO 10% POPUST!